

Brusel 22. července 2026
(OR. en)

11674/26

FREMP 239
JAI 965
AG 114
POLGEN 189

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	17. července 2026
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2026) 900 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Stav právního státu v Evropské unii

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2026) 900 final.

Příloha: COM(2026) 900 final

V Bruselu dne 17.7.2026

COM(2026) 900 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Stav právního státu v Evropské unii

{SWD(2026) 901 final}	- {SWD(2026) 902 final}	- {SWD(2026) 903 final}	-
{SWD(2026) 904 final}	- {SWD(2026) 905 final}	- {SWD(2026) 906 final}	-
{SWD(2026) 907 final}	- {SWD(2026) 908 final}	- {SWD(2026) 909 final}	-
{SWD(2026) 910 final}	- {SWD(2026) 911 final}	- {SWD(2026) 912 final}	-
{SWD(2026) 913 final}	- {SWD(2026) 914 final}	- {SWD(2026) 915 final}	-
{SWD(2026) 916 final}	- {SWD(2026) 917 final}	- {SWD(2026) 918 final}	-
{SWD(2026) 919 final}	- {SWD(2026) 920 final}	- {SWD(2026) 921 final}	-
{SWD(2026) 922 final}	- {SWD(2026) 923 final}	- {SWD(2026) 924 final}	-
{SWD(2026) 925 final}	- {SWD(2026) 926 final}	- {SWD(2026) 927 final}	-
{SWD(2026) 928 final}	- {SWD(2026) 929 final}	- {SWD(2026) 930 final}	-
	{SWD(2026) 931 final}		

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Stav právního státu v Evropské unii

1. ÚVOD

Právní stát je jádrem evropského projektu jako jedna z hodnot, na nichž je Evropská unie založena. Prosperita, bezpečnost a demokratická odolnost EU závisí na dodržování zásad právního státu a společných hodnot Unie. Evropané považují demokracii, lidská práva a právní stát za jedny z největších předností EU¹. V době, kdy jsou mezinárodní řád založený na pravidlech, základní práva a demokratické systémy vystaveny stále většímu tlaku, je ochrana těchto hodnot důležitější než kdy jindy. Vysoké standardy právního státu jsou nezbytné nejen k udržení důvěry občanů ve veřejné instituce, k zajištění ochrany jejich práv a k posilování demokracie, ale také ke zvýšení atraktivity Evropy pro investice a podnikatelskou činnost a k posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti Unie.

Od svého zavedení v roce 2020 se zpráva o právním státu stala osvědčeným nástrojem, jehož doporučení díky užší spolupráci s členskými státy v průběhu celého ročního cyklu stále častěji slouží jako hnací síla reforem. Větší důraz na rozměr jednotného trhu, který byl zaveden v loňském roce, odráží klíčovou úlohu právního státu při zajišťování právní jistoty a předvídatelného prostředí, v němž mohou podniky v celé Unii rovnocenně těžit z výhod jednotného trhu.

V kontextu přetrvávající geopolitické nestability zůstává prosazování a ochrana právního státu i za hranicemi Unie jejím klíčovým strategickým cílem. Zahrnutí zemí procesu rozšíření společně s členskými státy EU do zprávy o právním státu a postupné zahrnování dalších partnerů procesu rozšíření, jakmile jsou připraveni², zvyšuje podporu jejich reformního úsilí o pevné a nezvratné zakotvení právního státu ještě před přistoupením a o zajištění toho, aby tyto vysoké standardy byly dodržovány i po přistoupení.

Prostřednictvím každoročního posuzování stavu právního státu v jednotlivých členských státech EU tato zpráva představuje jednotný referenční bod, který přispívá k dialogu a vzájemné důvěře mezi EU a členskými státy. Doporučení obsažená v této zprávě mají členským státům sloužit jako vodítko při provádění reforem ke zvládání klíčových výzev a posilování právního státu, což přispívá k vytváření pozitivní reformní dynamiky³. Závěry této zprávy slouží rovněž jako zdroj informací, které lze využít při uplatňování dalších nástrojů, zejména nařízení o podmíněnosti⁴. Zásadní úloha této zprávy při prosazování reforem, podporování řádné správy věcí veřejných a zajišťování preventivního řešení problémů v oblasti právního státu se odráží také v návrhu příštího víceletého finančního rámce (VFR) předloženém Komisí⁵.

¹ V bleskovém průzkumu Eurobarometr č. 569 „Výzvy a priority v EU“ ze září 2025 označili Evropané za hlavní přednosti EU dodržování demokracie, lidských práv a právního státu (36 %).

² Od roku 2024 zpráva zahrnuje Albánii, Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko. Výběr odráží pokrok v přístupovém procesu nebo stav úrovně jejich připravenosti v oblasti právního státu.

³ 47 %d doporučení ze zprávy o právním státu 2025 bylo plně nebo částečně provedeno.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.

⁵ COM(2025) 570 final.

2. DODRŽOVÁNÍ ZÁSAD PRÁVNÍHO STÁTU: VÝVOJ A OPATŘENÍ NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE

Zpráva o právním státu je ústředním pilířem architektury právního státu EU⁶. Tato architektura se skládá z celé řady nástrojů, jejichž cílem je podporovat, chránit a prosazovat právní stát v celé Unii. Cílem této zprávy je **podporovat** silnou kulturu právního státu, **předcházet** vzniku problémů v oblasti právního státu a účinně **řešit** závažné a přetrvávající problémy.

2.1 *Integrovaný cyklus právního státu*

Ve svém projevu o stavu Unie v roce 2025 vyzvala předsedkyně von der Leyenová k zavedení **integrovaného ročního cyklu na podporu právního státu**, který by byl založen na společném rytmu, jasných milnících a příspěvcích od všech orgánů EU. Tyto orgány mají společnou povinnost přispívat v rámci svých příslušných pravomocí k prosazování a dodržování zásad právního státu. V letošním cyklu na podporu právního státu se Komise snažila dále prohloubit spolupráci s Evropským parlamentem a členskými státy posilováním komunikace a koordinace.

Zpráva je vypracovávána na základě soustavné a intenzivní spolupráce s členskými státy a dalšími zúčastněnými stranami na vnitrostátní i unijní úrovni⁷. Podporuje trvalé a cílené úsilí o řešení identifikovaných problémů, a to na základě společného porozumění. Prohlubuje rovněž spolupráci mezi členskými státy i spolupráci s Komisí, mezinárodními orgány a subjekty, například Benátskou komisí Rady Evropy, a podněcuje reformy založené na nejvhodnějších řešeních, přičemž zohledňuje specifické vnitrostátní podmínky a právní tradice.

Komise úzce spolupracuje s členskými státy jak na politické, tak na technické úrovni, aby zlepšila sledování a dodržování doporučení. Díky tomuto intenzivnějšímu zapojení může podporovat provádění reforem, sledovat pokrok v průběhu celého roku a zajistit, aby doporučení zůstávala v úzkém souladu s reálným vývojem. Na technické úrovni slouží pravidelná setkání **sítě kontaktních míst EU pro právní stát** jako fórum pro výměnu zkušeností a pro diskuse o otázkách společného zájmu, na které upozorňují zprávy o právním státu⁸. Klíčovým zdrojem informací pro tuto zprávu jsou podklady od orgánů členských států.

Na politické úrovni se v Radě pro obecné záležitosti dále upevnil **dialog o právním státu** jako fórum pro politickou výměnu názorů mezi členskými státy v otázkách právního státu⁹. Poskytuje platformu pro konstruktivní dialog o osvědčených postupech a pro diskuse o tom, jak na základě zprávy o právním státu řešit nedostatky. Od roku 2024 se dialogů účastní vedle ministrů z členských států také ministři ze zemí procesu rozšíření, na které se zpráva o právním státu vztahuje¹⁰. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci také pokračovala v projednávání aktuálních otázek právního státu během každého půlročního předsednictví Rady¹¹. V roce 2025 uspořádala Rada v rámci dánského předsednictví neformální zasedání ministrů kultury a médií,

⁶ Kromě souboru nástrojů na podporu právního státu patří mezi další nástroje (podrobněji popsané níže) také srovnávací přehled EU o soudnictví, evropský semestr, finanční podpora EU pro strukturální reformy v oblasti právního státu a pro občanskou společnost, řízení o nesplnění povinnosti, mechanismus podle článku 7 Smlouvy o Evropské unii určený k řešení závažných porušení zásad právního státu, každoroční strukturované dialogy v rámci Rady o právním státu a rozpočtové záruky v rámci současného víceletého finančního rámce.

⁷ V rámci vypracovávání letošní zprávy se uskutečnilo více než 600 schůzek.

⁸ Jedním z témat výměny osvědčených postupů byly iniciativy na vnitrostátní úrovni zaměřené na zvyšování povědomí o právním státu a na podporu náboru do soudnictví.

⁹ Rada pro obecné záležitosti uspořádala v září 2025 horizontální diskusi o vývoji v oblasti právního státu a v listopadu 2025 a v lednu a květnu 2026 diskuse týkající se situace v jednotlivých zemích.

¹⁰ Ministři z Albánie, Černé Hory, Severní Makedonie a Srbska se zúčastnili výměny názorů o situaci v oblasti právního státu v jejich zemích, která se uskutečnila na zasedání Rady pro obecné záležitosti dne 16. září 2025.

¹¹ V říjnu 2025 a v březnu 2026 se Rada pro spravedlnost zabývala otázkami politické účasti a nezávislosti advokátů.

kteří vydali prohlášení zdůrazňující **důležitost svobodných, nezávislých a rozmanitých médií**¹². Na zasedání Rady pro obecné záležitosti v květnu 2026 získaly závěry předsednictví z roku 2023 týkající se hodnocení každoročního dialogu o právním státu podporu všech členských států¹³.

Evropský parlament i nadále významně přispíval ke každoročnímu cyklu právního státu prostřednictvím pravidelných diskusí na plenárních zasedáních i ve výborech, čímž pomáhal zvýšit význam témat právního státu na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. V roce 2025 Parlament zkrátil lhůtu pro předložení své zprávy z vlastní iniciativy ke zprávě Komise o právním státu, aby tak umožnil vytvoření integrovanějšího cyklu. Je důležité podporovat synergii mezi souborem nástrojů Komise na podporu právního státu a dalšími stávajícími iniciativami, aby se zajistilo, že každoroční cyklus právního státu bude ještě účinněji pomáhat členským státům při provádění pozitivních reforem, a Komise proto bude i nadále s Parlamentem a Radou spolupracovat na zlepšování a posilování dialogu o tomto cyklu. V této souvislosti vítá činnost [Monitorovací skupiny pro demokracii, právní stát a základní práva \(DRFMG\)](#) výboru LIBE Evropského parlamentu. Skupina poskytuje cenné fórum pro horizontální diskuse i diskuse zaměřené na konkrétní země, do nichž se Komise bude i nadále aktivně zapojovat, mimo jiné s cílem podpořit vypracovávání zprávy o právním státu a zajistit dodržování jejích doporučení.

Diskuse o právním státu pokračovaly i na jiných fórech. **Evropský hospodářský a sociální výbor** uspořádal svou šestou výroční konferenci o základních právech a právním státu. Komise uspořádala v úzké spolupráci s Agenturou Evropské unie pro základní práva několik **vnitrostátních dialogů o právním státu**¹⁴. Tyto dialogy představují důležitou součást návazného procesu a sdružují různé vnitrostátní zúčastněné strany a orgány s cílem zapojit je intenzivněji do opatření navazujících na zprávu o právním státu, a to i do provádění jejích doporučení.

Zpráva o právním státu i nadále slouží jako podnět k hlubšímu zapojení **občanské společnosti a dalších zúčastněných stran**. Organizace občanské společnosti a profesní sdružení zastupující soudce, státní zástupce, advokáty a novináře hrají při prosazování a ochraně právního státu důležitou roli. Jejich odborné znalosti a poznatky přímo z praxe jsou nezbytné pro vypracování komplexní a na faktech založené zprávy o právním státu.

2.2 Podpora právního státu prostřednictvím rozpočtu EU

Právní stát má zásadní význam pro fungování evropských ekonomik, zejména jednotného trhu, který se opírá o účinné soudní systémy, odolné rámce pro boj proti korupci a řádnou tvorbu právních předpisů. Otázky týkající se právního státu proto hrají stále významnější roli v rámci evropského semestru i v rámci podpory investic a vnitrostátních reforem ze strany EU.

[Nástroj pro oživení a odolnost](#) ukázal, jak může rozpočet EU účinně přispívat k prosazování reforem na podporu právního státu v členských státech, včetně posílení soudních systémů, podpory digitalizace za účelem zvýšení efektivity, zlepšení soudní infrastruktury, posílení institucí bojujících proti korupci a zvýšení kvality tvorby právních předpisů. Dvacet jedna

¹² Declaration on the necessity of culture and media as a safeguard for our European democracies (Prohlášení o klíčové roli kultury a médií při ochraně evropských demokracií), 4. listopadu 2025, dostupné na adrese: [declaration-on-the-necessity-of-culture-and-media.pdf](#).

¹³ Maďarsko se připojilo k závěrům předsednictví.

¹⁴ V listopadu 2025 se v Česku konal vnitrostátní dialog o právním státu, který se zaměřil na efektivitu soudního systému. V lednu 2026 se v Chorvatsku uskutečnil vnitrostátní dialog o právním státu zaměřený na svobodu a pluralitu médií. Další informace o dialogích: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle/national-rule-law-dialogues_cs.

členských států začlenilo závazky související s právním státem do svých plánů pro oživení a odolnost¹⁵. Tyto závazky se promítly do přibližně 285 milníků a cílů, které odpovídají 75 reformám a 36 investicím zaměřeným na posílení právního státu a které se postupně dokončují¹⁶. Mezi příklady patří zvýšení efektivity soudnictví prostřednictvím restrukturalizace soudů nebo posílení boje proti korupci prostřednictvím podpory institucí zaměřených na boj proti korupci. Celkově mají tato opatření hodnotu více než 3 miliardy EUR. Některé plány pro oživení a odolnost také přispívají ke zlepšení legislativního procesu, například tím, že ukládají povinnost provádět veřejné konzultace a posouzení dopadů. V některých případech byly závazky v plánech pro oživení a odolnost na podporu právního státu považovány za nezbytné pro ochranu finančních zájmů EU, a jejich splnění je proto podmínkou pro obdržení jakékoli platby na základě žádosti o platbu¹⁷.

Na základě zkušeností získaných při financování reforem v oblasti právního státu v rámci současného VFR a nástroje NextGenerationEU předložila Komise návrh [VFR na období 2028–2034](#), který posiluje vazbu mezi doporučeními obsaženými ve zprávě o právním státu a finanční podporou. Kombinace silných záruk v oblasti právního státu a podpory investic a reforem ochrání rozpočet EU a zajistí účinný příspěvek k podpoře právního státu v EU.

Podle návrhu příštího VFR předloženého Komisí poskytnou [plány národního a regionálního partnerství \(dále jen „plány NRP“\)](#) jednotný a soudržný rámec pro fondy EU, z nichž jsou prostředky čerpány členskými státy a regiony. Obecným cílem tohoto rámce je dodržování hodnot Unie v souladu s článkem 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), včetně zásady právního státu. Komise navrhla, aby se plány NRP zabývaly výzvami, které byly identifikovány v politickém referenčním rámci EU, včetně výzev uvedených ve zprávě o právním státu a v evropském semestru a doporučení vydaných pro jednotlivé země. Od členských států se proto očekává, že do svých plánů zahrnou investice a reformy, které chrání a posilují právní stát, a to v souladu s touto zprávou a jejími doporučeními zaměřenými na výsledky – v oblastech, jako je posílení soudních systémů, rámce pro boj proti korupci, pluralita médií a účinné systémy brzd a protivah. Tyto reformy mohou rovněž přispívat k lepší správě věcí veřejných zvyšováním efektivity veřejné správy, včetně soudních orgánů, a institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran v členských státech, regionech a místních komunitách. Zaměření zprávy o právním státu na jednotný trh pomůže členským státům – ve spojení s evropským semestrem¹⁸ – také určit reformy v oblasti právního státu, které by měly být podpořeny v plánech NRP a které mají ekonomický význam, včetně těch, které v rámci stávajících plánů pro oživení a odolnost dosud nebyly realizovány. Po předložení budou plány NRP projednány mezi Komisí a členskými státy, přičemž budou stanoveny milníky a cíle pro dohodnuté reformy. Aby Komise pomohla členským státům při určování investic a reforem v

¹⁵ Reformy a investice v oblasti právního státu se zavázalo provést 21 členských států: Belgie, Bulharsko, Česko, Finsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko.

¹⁶ Podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost je třeba reformy a investice realizovat do 31. srpna 2026 a všechny platby musí být provedeny do 31. prosince 2026. Komise posuzuje splnění dohodnutých milníků na základě podkladů předložených členskými státy na podporu jejich žádostí o platbu. V souladu s platnými dohodami o financování a smlouvami o úvěru mají členské státy na předložení zbývajících žádostí o platbu stanovenou lhůtu do 30. září 2026; poté Komise hodlá do 20. listopadu 2026 předložit své předběžné posouzení plnění milníků a cílů.

¹⁷ Vedle silných záruk, které chrání finanční zájmy EU před riziky spojenými s porušováním zásad právního státu – zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie, který bude platit i po skončení platnosti současného dlouhodobého rozpočtu EU. Viz též oddíl 2.4.

¹⁸ Mezi otázky, jimiž se zabývají příslušná doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru, patří zejména zvýšení efektivity soudnictví a opatření pro boj proti korupci. Viz sdělení Komise o evropském semestru 2026 – jarní balíček. COM(2026) 200 final.

oblasti právního státu, které lze v rámci těchto plánů podpořit, a při stanovování jejich priorit, **ještě více v této zprávě o právním státu 2026 sjednotila svá doporučení a učinila je cílenějšími a praktičtějšími**. Cílem těchto doporučení je identifikovat klíčové otázky a problémy, které je třeba řešit, přičemž členským státům zůstává s ohledem na jejich vnitrostátní právní a institucionální rámec volnost v tom, jak těchto výsledků dosáhnout.

Navrhované nařízení rovněž obsahuje silné záruky zajišťující dodržování **zásad právního státu a Listiny základních práv EU** při provádění plánů NRP a ukládá členským státům povinnost dodržovat tyto základní zásady v rámci celého víceletého finančního rámce. Dodržování horizontálních podmínek týkajících se právního státu a základních práv bude předpokladem pro získání podpory v rámci plánů NRP. Kdykoli v průběhu provádění plánů a po výměně informací s dotčenými členskými státy bude možné pozastavit platby poskytované členskému státu na konkrétní dotčená opatření, dokud tyto horizontální podmínky nebudou splněny, nebo v případě, že přestanou být plněny¹⁹. Informace obsažené ve zprávě o právním státu budou sloužit jako jeden ze zdrojů, na nichž bude Komise zakládat své posouzení dodržování horizontálních podmínek, neboť zpráva se osvědčila jako nástroj k identifikaci problémů v oblasti právního státu a priorit v oblasti reforem prostřednictvím procesu založeného na důkaze, jenž je součástí dialogu s členskými státy. Mezi doporučeními uvedenými ve zprávě o právním státu a schválením plánů NRP ani mezi s posouzením souladu s horizontálními podmínky však neexistuje žádná **automatická vazba**, protože při nich je nutné také stanovit (potenciální) dopad zjištěných nesrovnalostí při čerpání prostředků.

EU disponuje i dalšími **zdroji financování**, které pomáhají posilovat kapacity soudnictví, médií a občanské společnosti na podporu právního státu. V rámci současného VFR mezi ně patří například program Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV), program Spravedlnost na období 2021–2027, Evropský sociální fond plus a program Kreativní Evropa. V rámci příštího VFR bude tato podpora posílena, a to i na nepostradatelnou činnost organizací občanské společnosti v oblasti sledování dodržování zásad právního státu, odhalování korupce a prosazování reforem. Rozpočet nového [programu Spravedlnost](#) by se podle návrhu Komise více než ztrojnásobil, přičemž by se kladl větší důraz na digitalizaci soudních systémů. Kromě toho nový [program AgoraEU](#) s navrhovaným rozpočtem ve výši přibližně 8,6 miliardy EUR sjednotí podporu v oblasti kultury, médií, práv a hodnot do jediného rámce, a posílí tak demokratickou participaci, odolnost společnosti, svobodu médií, základní práva, rovnost a právní stát v celé EU.

2.3 Prosazování a ochrana právního státu prostřednictvím politik a právních předpisů EU

Zpráva o právním státu byla hnací silou při tvorbě nových politik a právních nástrojů EU v celé řadě oblastí, od spravedlnosti přes pluralitu médií až po boj proti korupci.

Podpora členských států při provádění nových pravidel týkajících se svobody médií

Od 8. srpna 2025 platí drtivá většina ustanovení [evropského aktu o svobodě médií](#). Evropský akt o svobodě médií obsahuje konkrétní ustanovení o transparentním a spravedlivém přidělování státní reklamy, transparentnosti vlastnictví médií, nezávislém fungování veřejnoprávních médií a dostupnosti finančních zdrojů pro plnění jejich úlohy veřejné služby. Zavádí také opatření na ochranu novinářských zdrojů a důvěrné komunikace. V uplynulém roce bylo vyvíjeno intenzivní úsilí, do něhož se zapojila Evropská komise i orgány členských států, o zajištění sjednocení vnitrostátních právních předpisů a postupů v těchto klíčových

¹⁹ Komise navrhla, aby členské státy i v případě neplnění podmínek i nadále vyplácely platby konečným příjemcům a aby se částky, které nebyly využity kvůli nevyřešeným porušením, mohly převést do jiných nástrojů nebo programů Unie prováděných v rámci přímého či nepřímého řízení.

oblastech, které jsou rovněž ústředním bodem mediálního pilíře zprávy o právním státu. Komise zahájila první kroky k prosazování evropského aktu o svobodě médií v prosinci 2025²⁰. Vzhledem k tomu, že evropský akt o svobodě médií je nyní téměř plně uplatňován²¹, bude zajištěno sledování oblastí, na které se tento akt v rámci doporučení pro rok 2025 plně vztahuje, a to v rámci podpory, kterou Komise poskytuje členským státům při uplatňování a prosazování evropského aktu o svobodě médií. Zpráva o právním státu však bude i nadále sledovat významné události v těchto oblastech a informovat o jejich dopadech.

Ochrana novinářů v EU

S cílem chránit novináře, obránce lidských práv a další aktéry zapojené do veřejné debaty před zneužívajícími soudními řízeními, jejichž cílem je umlčet je v záležitostech veřejného zájmu, Komise nadále spolupracovala s členskými státy a poskytovala jim podporu při provádění nové [směrnice, která bojuje proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti](#), ve vnitrostátním právu a při jejím uplatňování. Směrnice stanoví minimální procesní záruky chránící před zneužívajícími soudními řízeními namířenými proti novinářům, obráncům lidských práv a dalším osobám v rámci přeshraničních občanskoprávních řízení²². Ačkoli směrnice vyžaduje, aby členské státy zavedly záruky proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti v přeshraničních případech, několik členských států tato opatření rozšířilo i na vnitrostátní případy, což přispívá ke zvýšení právní jistoty a posiluje ochranu osob, proti nimž jsou strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti vedena, v širším měřítku, v souladu s doporučením Komise proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti²³. V souladu s tímto doporučením několik členských států rovněž zrušilo trestný čin pomluvy, což představuje významný krok k omezení využívání právních předpisů týkajících se pomluvy v řízeních, která mohou mít odrazující účinek na veřejnou debatu a účast občanů. V květnu 2026 uspořádala Komise akci na vysoké úrovni, jejímž cílem bylo slavnostně zahájit činnost obnovené expertní skupiny proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti a zahájit přezkum doporučení proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti. Jak již bylo zdůrazněno i v předchozích zprávách, mnoho členských států již přijalo konkrétní opatření proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti, a to mimo jiné prostřednictvím specializovaných školení, osvětových iniciativ a mechanismů podpory pro novináře a obránce lidských práv, proti nimž jsou tato strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti vedena. Jak se Komise rovněž zavázala v rámci iniciativy Evropský štít pro demokracii, bude i nadále podporovat příznivější podmínky a větší bezpečnost pro novináře a kvalitní zpravodajství, mimo jiné aktualizací svého [doporučení o bezpečnosti novinářů](#).

Strategický rámec na podporu a posílení postavení občanské společnosti

Komise rovněž přijala první [Strategii EU pro občanskou společnost](#), která uznává zásadní úlohu občanské společnosti při prosazování hodnot EU, včetně právního státu, a stanoví rámec pro opatření směřující k otevřenému, bezpečnému a podpůrnému občanskému prostoru. Strategie stanoví konkrétní závazky v rámci tří vzájemně se doplňujících cílů: posílení spolupráce s občanskou společností, ochrana a podpora občanské společnosti a zajištění odpovídajícího, udržitelného a transparentního financování. Navrhuje opatření na úrovni EU i

²⁰ Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti Maďarsku přijetím formálního upozornění. Podnikla rovněž návazné kroky vůči několika členským státům v rámci správních dialogů nebo dialog před zahájením řízení o nesplnění povinnosti na úrovni EU.

²¹ Článek 20 evropského aktu o svobodě médií vstoupí v platnost dne 8. května 2027.

²² V této fázi již oznámilo Komisi úplné provedení ve vnitrostátním právu několik členských států, přičemž několik dalších se nachází v pokročilé fázi legislativního procesu.

²³ V návaznosti na tuto směrnici doporučení proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti z roku 2022 vybízí členské státy, aby vypracovaly širší rámec ochranných opatření, který by se vztahoval i na vnitrostátní případy a všechny oblasti práva, a aby zajistily školení, osvětu, podporu obětem a sběr údajů.

na vnitrostátní úrovni v úzké spolupráci s partnery, organizacemi občanské společnosti a členskými státy.

Nová pravidla pro posílení boje proti korupci

Vstup v platnost [směrnice o boji proti korupci](#) dne 31. května 2026 představoval významný milník v ochraně našich demokracií, ekonomik a institucí před škodlivými dopady korupce. Nová pravidla zavádějí moderní a harmonizovaný rámec pro prevenci, odhalování a postihování korupce v EU. Komise bude členským státům poskytovat podporu, aby dodržely lhůtu pro provedení příslušných ustanovení ve vnitrostátním právu, která je stanovena do 1. června 2028²⁴. Komise navíc plánuje v letošním roce přijmout **Protikorupční strategii EU**, jejímž cílem je zefektivnit a lépe koordinovat protikorupční opatření v EU. Síť EU pro boj proti korupci nadále představuje fórum pro spolupráci a výměnu osvědčených postupů na podporu úsilí v rámci celé Unie o posílení integrity a boj proti korupci²⁵.

Digitalizace pro efektivnější, odolnější a bezpečnější soudní systémy

Iniciativa [Digitální justice 2030](#) a [Strategie evropského justičního vzdělávání na období 2025–2030](#), přijaté v listopadu 2025, mají za cíl urychlit digitalizaci vnitrostátních soudních systémů, aby se soudní systémy EU staly efektivnějšími, odolnějšími a bezpečnějšími. Mezi konkrétní opatření patří zajištění plného digitálního přístupu k judikatuře, zlepšení videokonferenčních systémů a zavedení plně digitálních přeshraničních soudních řízení. To by mělo soudům pomoci poskytovat rychlejší a účinnější právní ochranu, čímž se podpoří růst a konkurenceschopnost a sníží se tlak na rozpočty vnitrostátních soudních systémů. Aby bylo možné tento potenciál digitalizace využít, je třeba, aby justiční pracovníci získali příslušné dovednosti, znalosti a přehled.

Podpora demokracie, základních práv a finanční integrity v EU

Právní stát a demokracie jsou hodnoty, které se vzájemně podporují. Přijetí [Evropského štítu pro demokracii](#) v listopadu 2025 zdůrazňuje jejich význam pro důvěryhodné instituce ve zdravých demokraciích, svobodné a spravedlivé volby, svobodná a nezávislá média přispívající k integritě informačního prostoru a příznivé prostředí pro občanskou společnost. Poukazuje na silné odhodlání Komise posilovat demokratickou odolnost v celé Unii, což je nedílnou součástí její spolupráce s ostatními orgány a institucemi EU, členskými státy EU, kandidátskými zeměmi, potenciálními kandidáty a partnery i občany, s cílem bránit a prosazovat hodnoty EU. Opatření v něm stanovená budou postupně zaváděna do roku 2027.

Výroční **zpráva o uplatňování Listiny základních práv EU** za rok 2026 se zaměří na úlohu, kterou hrají nezávislé orgány zabývající se základními právy, a to národní instituce pro lidská práva, orgány pro rovné zacházení a veřejní ochránci práv. Tyto subjekty zřízené státem prosazují, chrání a sledují dodržování základních práv na vnitrostátní úrovni, poskytují podporu obětem a podílejí se na podávání zpráv o dodržování lidských práv na mezinárodní úrovni. V návaznosti na [Strategii k Listině](#) a její [přezkum v polovině období z roku 2025](#) zpráva zdůrazní jejich úlohu ve vnitrostátních systémech základních práv a při tvorbě politik EU, včetně ochrany právního státu.

Pro zajištění důvěry v orgány EU a v širší rámec právního státu je rovněž nezbytná ochrana finančních zájmů Unie. V této souvislosti probíhá přezkum **struktury EU pro boj proti podvodům**, přičemž na hledání řešení, která by zlepšila ochranu finančních zájmů Unie, se

²⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2026/1021 o boji proti korupci.

²⁵ Ve sledovaném období se uskutečnila dvě zasedání, a to v říjnu 2025 a v červnu 2026. Tyto diskuse posloužily jako podklad pro vypracování nadcházející Protikorupční strategie. Síť sdružuje zástupce členských států EU, odborníky z praxe, občanskou společnost, mezinárodní organizace a orgány a instituce EU.

aktivně podílejí všechny příslušné subjekty. Přezkum se zaměřuje na posílení odrazujícího účinku, vytvoření větších synergií a zvýšení efektivity a na zamezení zdvojení činností v rámci celého cyklu boje proti podvodům, od prevence a odhalování až po vyšetřování, nápravu, ukládání sankcí a vymáhání.

Podpora kultury právního státu

Jedním z klíčových cílů Komise je zlepšit povědomí evropských občanů, vnitrostátních orgánů a příslušných zúčastněných stran o právním státu jako základu úspěšných demokratických společností. V květnu 2026 zahájila Komise [kampaň „Chráníme to, co je důležité“](#), která se zaměřuje na demokratické principy a jejímž cílem je zvýšit povědomí o základních hodnotách souvisejících s právním státem, včetně svobody médií. Několik členských států realizovalo iniciativy zaměřené na zvyšování povědomí o právním státu, včetně „Rule of Law week“ (Týden právního státu) v Nizozemsku a Belgii, jehož cílem bylo podnítit veřejnou debatu²⁶.

Právní stát v centru pozornosti procesu rozšíření a vnější činnosti

EU i nadále neochvějně stojí za svým závazkem bránit demokratické principy a právní stát, zejména tváří v tvář pokračující ruské útočné válce proti Ukrajině, která představuje zjevné porušení mezinárodního práva. Právní stát je nezbytný pro odolnost demokracie a pro boj proti vnějším hrozbám, jako jsou zahraniční manipulace s informacemi a vměšování. V rámci své vnější činnosti se EU snaží podporovat právní stát prostřednictvím dialogu a spolupráce s partnerskými zeměmi, zejména v sousedních regionech.

Jádrem **politiky rozšíření EU** jsou takzvané „základní zásady“ – upevnění demokratických struktur, dodržování zásad právního státu a ochrana základních práv²⁷. Pokrok v těchto oblastech je důkladně vyhodnocován v rámci každoročního balíčku Komise týkajícího se rozšíření, přičemž měřítkem pokroku v jednáních jsou hmatatelné a trvalé reformy. EU i nadále úzce spolupracuje s Radou Evropy (včetně Evropského soudu pro lidská práva, Benátské komise, komise CEPEJ²⁸ a skupiny GRECO²⁹) a se sítí OECD pro boj proti korupci s cílem podporovat partnery procesu rozšíření v oblasti přizpůsobování se evropským normám a zajistit, aby reformy byly důvěryhodné a trvalé.

EU bude do zprávy o právním státu postupně zahrnovat i další partnery procesu rozšíření nad rámec čtyř, kteří již byli zahrnuti, a to v okamžiku, kdy dosáhnou pokroku ve formálním procesu přistoupení. Tento přístup posiluje přesvědčení, že vysoké standardy právního státu nejsou pouze předpokladem pro přistoupení, ale také nedílnou součástí členství v EU.

Právní stát je také ústředním prvkem **klíčových podpůrných mechanismů EU**, včetně Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu, Nástroje pro reformy a růst pro Moldavsko a Nástroje pro Ukrajinu. Obecný přístup k těmto bezprecedentním finančním nástrojům je podmíněn dodržováním zásad právního státu a vyplacení prostředků závisí na provádění reformního programu, který zajistí splnění základních zásad. Pokud jde o příští VFR, jedním z hlavních cílů nového nástroje [Globální Evropa](#) je hájit a prosazovat hodnoty a zájmy Unie po celém světě. Tento nástroj bude i nadále podporovat organizace občanské společnosti, lidská práva a demokracii v zahraničí, a to prostřednictvím finančních prostředků v rámci jak geografického, tak globálního pilíře, přičemž bude klást jasný důraz na řádnou správu věcí

²⁶ O těchto osvědčených postupech se hovořilo při příležitosti zasedání národních kontaktních míst pro právní stát, které se konalo 23. října 2025.

²⁷ Tyto základní zásady zůstávají základním kamenem přístupových jednání, jak zdůrazňuje revidovaná metodika rozšiřování uvedená ve sdělení COM(2020) 57 final.

²⁸ Komise Rady Evropy pro hodnocení efektivity justice.

²⁹ Skupina států proti korupci.

veřejných a právní stát. I nadále bude možné pozastavit financování v rámci nástroje Globální Evropa v případě zhoršení situace v oblasti demokracie, lidských práv nebo právního státu.

Pokud jde o partnery procesu rozšíření, vnější podpora bude i nadále prosazovat právní stát, základní práva a demokracii jako součást základních požadavků v rámci procesu přistoupení, a to prostřednictvím plánů růstu založených na výsledcích, které odměňují pokrok v oblasti klíčových reforem, s cílem zajistit, aby partneři procesu rozšíření zůstali pevně na cestě k evropské integraci.

EU nadále posiluje svůj závazek dodržovat **mezinárodní právní normy** prostřednictvím průběžného přezkumu v rámci Úmluvy OSN proti korupci a procesu přistoupení k Evropské úmluvě o lidských právech. Tento širší závazek k dodržování mezinárodního řádu založeného na pravidlech se odráží také v trvalé podpoře Mezinárodního trestního soudu, jehož cílem je zajistit, aby se pachatelé nejzávažnějších mezinárodních trestných činností zodpovídali ze svých činů.

2.4 Kroky EU v reakci na porušování zásad právního státu

Kromě preventivního přístupu založeného na dialogu zahrnuje soubor nástrojů EU na podporu právního státu také několik nástrojů určených k řešení porušování zásad právního státu, včetně řízení o nesplnění povinnosti, postupu podle článku 7 Smlouvy o EU a nástrojů na ochranu rozpočtu EU.

Reakce na výzvy v oblasti právního státu

Komise nadále plní svou úlohu strážce Smluv tím, že v případě potřeby zahajuje řízení o nesplnění povinnosti s cílem řešit porušení zásad právního státu. Zároveň **Soudní dvůr Evropské unie (SDEU)** dále rozvinul svou judikaturu v oblasti právního státu. Mezi tuto judikaturu patřila rozhodnutí týkající se zásady účinné soudní ochrany a přednosti práva EU³⁰, postupů jmenování soudců³¹ a rozhodnutí vnitrostátních soudů, která nebyla považována za nezávislá³². Ve svém přelomovém rozsudku SDEU rozhodl, že maďarský zákon namířený proti osobám LGBTIQ+ porušuje právní předpisy týkající se vnitřního trhu, několik základních práv zakotvených v Listině a článek 2 Smlouvy o EU³³. Jedná se o první případ, kdy Soudní dvůr shledal porušení článku 2, který zakotvuje hodnoty, na nichž je Evropská unie založena, včetně zásady právního státu.

Mechanismus stanovený v článku 7 Smlouvy o EU by se měl uplatňovat i nadále, a to i v budoucí rozšířené Unii³⁴. V Radě pokračoval vůči Maďarsku postup podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU, který Radě umožňuje rozhodnout, zda existuje zřejmé nebezpečí, že dojde k závažnému porušení hodnot Unie. Rada uspořádala v červnu 2026 diskusi o aktuálním stavu, během níž Maďarsko informovalo o svých plánech a konkrétních krocích k řešení obav vyjádřených v

³⁰ V rozsudku ze dne 18. prosince 2025 ve věci C-448/23 bylo konstatováno, že polský Ústavní soud porušil zásadu účinné soudní ochrany a nedodržel zásadu přednosti, autonomie, efektivity a jednotného uplatňování práva EU. Soudní dvůr Evropské unie rovněž rozhodl, že polský Ústavní soud nepředstavuje nezávislý a nestranný soudní orgán, a to z důvodu závažných nesrovnalostí, které zpochybňují jmenování tří jeho soudců v prosinci 2015 a jeho předsedkyně v prosinci 2016.

³¹ V rozsudku ze dne 24. března 2026 ve věci C-521/21 bylo konstatováno, že nesrovnalost, k níž došlo při jmenování soudce, sama o sobě nestačí k tomu, aby bylo možné konstatovat, že tento soudce není nezávislý.

³² V rozsudku ze dne 4. září ve věci C-225/22 bylo stanoveno, že vnitrostátní soud musí považovat za nicotné rozhodnutí vyššího soudu posledního stupně, které nesplňuje podmínky nezávislosti a nestrannosti stanovené právem EU a kterým je dotčena věc vrácena soudu nižšího stupně k novému projednání, pokud je takový důsledek nezbytný s ohledem na dotčenou procesní situaci za účelem zaručení přednosti práva EU.

³³ Rozsudek ze dne 21. dubna 2026, věc C-769/22.

³⁴ Politické směry pro příští Evropskou komisi 2024–2029.

odůvodněném návrhu Evropského parlamentu a členskými státy na předchozích zasedáních Rady.

Ochrana rozpočtu EU před porušováním zásad právního státu

Účinné finanční řízení lze zajistit pouze tehdy, pokud orgány veřejné moci jednají v souladu s právními předpisy, pokud jsou porušení právních předpisů řádně vyšetřována a stíhána a pokud jsou svévolné či protiprávní kroky orgánů veřejné moci podrobeny soudní kontrole.

Důležitým nástrojem k ochraně rozpočtu EU před porušováním zásad právního státu je **nařízení o podmíněnosti**. Ochraná opatření, která Rada přijala v prosinci 2022 v návaznosti na řízení zahájené Komisí proti Maďarsku na základě nařízení o podmíněnosti, zůstávají v platnosti. Komise vede s maďarskými orgány jednání o opatřeních, která je třeba přijmout k řešení příslušných obav. Nový maďarský plán pro oživení a odolnost, který Rada schválila dne [12. července 2026], obsahuje milníky v oblasti auditu a kontroly související s právním státem, jejichž cílem je účinně chránit finanční zájmy EU. Další důležitý nástroj, který má zajistit dodržování Listiny základních práv při využívání finančních prostředků EU členskými státy, představuje **horizontální základní podmínka** podle nařízení o společných ustanoveních.

Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) a Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) svou činností zaměřenou na ochranu finančních zájmů Unie zásadním způsobem přispívají k ochraně rozpočtu EU, k dodržování zásad právního státu a k boji proti korupci. K úřadu EPPO, který byl zřízen v říjnu 2017 jako mechanismus posílené spolupráce, se postupně připojovaly další členské státy³⁵. Maďarsko dne 29. května 2026 oznámilo svůj záměr zapojit se do EPPO a Komise dne 10. července přijala rozhodnutí o potvrzení účasti Maďarska. To má na úřad EPPO také širší dopady, jelikož nařízení o úřadu EPPO přestane být právním aktem v rámci posílené spolupráce³⁶ a stane se součástí *acquis* EU. Z toho také vyplývá, že všechny příslušné prováděcí akty budou muset být přijaty kandidátskými zeměmi v rámci přistoupení k Unii.

3. KLÍČOVÉ ASPEKTY STAVU PRÁVNÍHO STÁTU NA ÚROVNI ČLENSKÝCH STÁTŮ

Metodika a doporučení zprávy o právním státu

Hodnocení v kapitolách o jednotlivých zemích pro každý členský stát a zemi procesu rozšíření bylo vypracováno v souladu se zavedenou [metodikou](#) používanou v předchozích vydáních zprávy. U partnerů v procesu rozšíření se každoroční balíček Komise týkající se rozšíření zabývá stavem připravenosti a pokrokem při sbližování s *acquis* EU a evropskými normami, včetně všech aspektů právního státu. Kapitoly o právním státu vybraných partnerů v procesu rozšíření se mohou odvolávat na pokyny, které jim byly poskytnuty v rámci procesu rozšíření, a zdůrazňovat doplňkovost mezi tímto procesem a zprávou o právním státu.

Kapitoly týkající se jednotlivých zemí vycházejí z kvalitativního hodnocení, které samostatně provádí Komise a které se zaměřuje na shrnutí významných událostí od července 2025. V každé kapitole věnované jednotlivým zemím se analýza zaměřuje na témata, u nichž došlo k významnému vývoji, jak negativnímu, tak pozitivnímu, nebo u nichž byly v předchozí zprávě zjištěny významné problémy, které přetrvaly. Pokud jde o témata, na která

³⁵ Nařízení (EU) 2017/1939 (dále jen „nařízení o úřadu EPPO“) bylo přijato v říjnu 2017 dvaceti členskými státy v rámci posílené spolupráce. Malta a Nizozemsko se připojily v roce 2018 a Polsko a Švédsko v roce 2024.

³⁶ Na základě protokolů č. 21 a č. 22 ke Smlouvám se Irsko a Dánsko v zásadě neúčastní na opatřeních přijatých v souvislosti s prostorem svobody, bezpečnosti a práva. Tím není dotčena možnost, aby Irsko v souladu s článkem 4 Protokolu č. 21 oznámilo svůj záměr v opačném smyslu.

se vztahují doporučení, analýza obsahuje kvalitativní hodnocení pokroku, kterého členské státy dosáhly při provádění doporučení z roku 2025³⁷. Doporučení obsažená v této výroční zprávě z roku 2026 vycházejí z důkladného hodnocení situace související s klíčovými výzvami. Jejich cílem je podporovat členské státy v jejich úsilí o prosazování reforem ve čtyřech oblastech, kterým se věnuje zpráva³⁸. Tato zpráva neobsahuje žádná doporučení pro země procesu rozšíření, neboť tato doporučení jsou vydávána v rámci ročního balíčku týkajícího se rozšíření.

Tato zpráva je výsledkem úzké spolupráce a dialogu s vnitrostátními orgány. Zpráva vychází z informací poskytnutých vnitrostátními orgány, mezinárodními organizacemi a příslušnými zúčastněnými stranami, jakož i z vlastního shromažďování údajů provedeného Komisí³⁹. Všechny zdroje, z nichž vychází toto hodnocení, jsou podrobně zdokumentovány v kapitolách věnovaných jednotlivým zemím⁴⁰. Orgány v členských státech a zemích procesu rozšíření byly vyzvány, aby předložily písemné příspěvky a zapojily se do specializovaných návštěv jednotlivých zemí⁴¹. Cílená konzultace se zúčastněnými stranami rovněž poskytla cenné průřezové příspěvky a příspěvky pro jednotlivé země⁴². Rada Evropy poskytla přehled svých nedávných stanovisek a zpráv⁴³. Před přijetím této zprávy dostaly vnitrostátní orgány příležitost aktualizovat kapitoly o své zemi po faktické stránce. Přijatá zpráva slouží jako podklad pro následná jednání Komise s vnitrostátními vládami a parlamenty.

3.1 Systémy soudnictví

Účinné, dobře fungující a nezávislé systémy soudnictví jsou nezbytné pro uplatňování a prosazování práva EU i vnitrostátního práva. Nezávislost soudnictví je nezbytná pro zajištění spravedlivého řízení a účinné soudní ochrany individuálních práv⁴⁴, přičemž přístup k nezávislým soudům a soudní přezkum představují základní prvek právního státu.

Při strukturování a reformování svých systémů soudnictví musí členské státy plně respektovat požadavky stanovené právem EU a judikaturou Soudního dvora EU. Měly by rovněž zohlednit evropské normy vypracované Radou Evropy a Benátskou komisí, včetně aktualizovaného

³⁷ V závislosti na pokroku dosaženém v jednotlivých dílčích částech každého doporučení a na tom, zda byla provedena doporučení ze zprávy z roku 2025, Komise dospěla v každém případě k závěrům formulovaným pomocí těchto kategorií: žádný (další) pokrok, omezený (další) pokrok, určitý (další) pokrok, významný (další) pokrok a úplné provedení.

³⁸ Zásady, na jejichž základě byla doporučení vypracována, jsou stejné jako v předchozím roce (viz COM(2022) 500, s. 3–4). Doporučeními nejsou dotčena žádná řízení, která případně Komise může zahájit na základě jiných právních nástrojů.

³⁹ Například srovnávací přehled EU o soudnictví poskytuje srovnatelné a spolehlivé údaje o účinnosti, kvalitě a nezávislosti systémů soudnictví v členských státech EU. Jeho cílem je pomoci EU a členským státům zlepšit účinnost vnitrostátních systémů soudnictví.

⁴⁰ Použité zdroje zahrnují písemné příspěvky obdržené od členských států, příspěvky získané během cílených konzultací se zúčastněnými stranami, informace vypracované mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, OECD a OSN, a příspěvky poskytnuté během návštěv v jednotlivých zemích. Informacím z použitých zdrojů je věnována náležitá pozornost, přičemž se zohledňuje jejich spolehlivost a relevance. Z těchto zdrojů Komise vychází při svém hodnocení, za své závěry však nese odpovědnost sama.

⁴¹ Příspěvky členských států se nacházejí zde: https://commission.europa.eu/publications/2026-rule-law-report-input-member-states-and-enlargement-countries_cs. Informace o návštěvách jednotlivých zemí jsou uvedeny v kapitolách věnovaných jednotlivým zemím. Během těchto návštěv jednotlivých zemí, které probíhaly online i osobně, Komise hovořila s vnitrostátními orgány členských států, včetně justičních a nezávislých orgánů, donucovacích orgánů a dalších zúčastněných stran, jako jsou sdružení novinářů a občanská společnost.

⁴² Podněty zúčastněných stran se nacházejí zde: https://commission.europa.eu/publications/2026-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation_cs.

⁴³ Příspěvek Rady Evropy ke zprávě o právním státu najdete zde: https://commission.europa.eu/document/b2e4463e-772f-46d3-af7a-92658e1fe48e_cs.

⁴⁴ Viz článek 19 Smlouvy o Evropské unii a článek 47 Listiny základních práv EU.

seznamu kritérií právního státu, který Benátská komise přijala v prosinci 2025. Evropské justiční síť a sdružení hrají významnou roli v oblasti prosazování a ochrany zásad právního státu a přispívají k rozvoji evropských norem⁴⁵. K dodržování zásad právního státu významně přispívají také právníci a advokátní komory, stejně jako notáři.

Vnímání nezávislosti soudnictví v celé EU

Jak je uvedeno ve srovnávacím přehledu EU o soudnictví 2026, průzkumy Eurobarometr provedené v roce 2026 ukazují, že vnímání nezávislosti soudnictví mezi širokou veřejností se ve srovnání s rokem 2025 v sedmnácti členských státech zlepšilo nebo zůstalo na stejné úrovni, přičemž v deseti členských státech se zhoršilo⁴⁶. Mezi podniky se vnímání nezávislosti ve srovnání s rokem 2025 zlepšilo nebo zůstalo na stejné úrovni v osmnácti členských státech, zatímco v devíti členských státech se zhoršilo⁴⁷. V [Dánsku](#), [Finsku](#), [Rakousku](#), [Švédsku](#), [Nizozemsku](#), [Německu](#), [Lucembursku](#) a [Irsku](#) je úroveň vnímání nezávislosti mezi širokou veřejností nebo společnostmi stále obzvláště vysoká (nad 75 %), zatímco v [Chorvatsku](#) a [Bulharsku](#) zůstává velmi nízká (pod 30 %). Pokud jde o země procesu rozšíření, výsledky Eurobarometr ukazují velmi nízkou až průměrnou úroveň vnímání nezávislosti.

Soudcovské rady a postupy pro jmenování a odvolávání soudců jako klíčové záruky nezávislosti soudnictví

Postupy jmenování a odvolávání soudců spolu s pravomocemi a strukturou soudcovských rad mají zásadní význam pro zachování nezávislosti soudů. Ve státech, kde existují, slouží soudcovské rady jako nárazník mezi soudní mocí a ostatními složkami moci v oblastech, jako je jmenování, služební postup a řízení systému soudnictví⁴⁸. Rada Evropy vypracovala evropské normy, jak by měly být tyto rady zřizovány, aby byla účinně chráněna jejich nezávislost, a to včetně složení⁴⁹. Aby mohly soudcovské rady účinně fungovat, potřebují dostatečné zdroje a správní nezávislost.

Několik členských států předložilo opatření k posílení nezávislosti a účinnosti soudcovských rad. V [Nizozemsku](#) vláda navrhla, aby soudnictví dostalo vlastní rozpočet a aby byla zrušena role ministra spravedlnosti a bezpečnosti při jmenování členů Soudcovské rady. Ve [Španělsku](#) byly podniknuty kroky k urychlení procesu přizpůsobení postupu jmenování členů-soudců Soudcovské rady, a to přijetím stanoviska Benátské komise ke dvěma alternativním modelům. V [Portugalsku](#) přijala Soudcovská rada s ohledem na probíhající diskuse o posílení právního rámce pro své členy Kodex chování, jehož cílem je zajistit její nezávislost a důvěryhodnost. Ve [Finsku](#) se připravují ústavní změny, které mají dále posílit nezávislost soudnictví.

Pokud jde o země procesu rozšíření, v [Severní Makedonii](#) přijal parlament nový zákon o Soudcovské radě s cílem dosáhnout souladu s evropskými normami. V [Srbsku](#) byly v důsledku legislativních změn odstraněny některé stávající záruky na ochranu autonomie státního zastupitelství a nezávislosti soudnictví, což brání provádění ústavní reformy z roku 2023; Benátská komise následně potvrdila, že Srbsko v těchto změnách zohlednilo značnou část jejích doporučení.

⁴⁵ Například Evropská síť rad pro justici, Síť předsedů nejvyšších soudů EU a Sdružení státních rad a nejvyšších správních soudů EU, Rada advokátních komor a právnických společností Evropy a Komise Rady Evropy pro hodnocení efektivit justice (CEPEJ), Síť státních zástupců nebo ekvivalentních institucí při Nejvyšších soudech členských států Evropské unie – síť NADAL a Rada notářství Evropské unie (CNUE).

⁴⁶ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2026, obrázek 48.

⁴⁷ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2026, obrázek 50.

⁴⁸ SDEU uznal, že pokud se soudcovská rada účastní procesu jmenování, na němž se podílejí politické orgány, může přispět k větší objektivitě tohoto procesu. Viz např. rozsudek ze dne 2. března 2021, A.B. a další, C-824/18 (postup jmenování do funkce soudce Nejvyššího soudu – žaloby).

⁴⁹ Viz zejména doporučení Rady Evropy CM/Rec(2010) 12.

Zároveň přetrvávají obavy ohledně Soudcovské rady v [Bulharsku](#), jelikož nebyly podniknuty žádné kroky k vyřešení dlouhodobých problémů týkajících se složení a fungování této Soudcovské rady. V [Estonsku](#) přijal parlament reformu Rady, která nebere v úvahu evropské normy. Na [Slovensku](#) je v legislativním procesu návrh změny Ústavy a zákona o Soudcovské radě, které omezují důvody pro odvolání členů Soudcovské rady.

Postupy jmenování a odvolávání soudců jsou klíčové pro nezávislost soudů a pro vnímání ze strany veřejnosti. SDEU stanovil, že nezávislost soudů vyžaduje, aby podmínky a pravidla, jimiž se řídí jmenování soudců, byly dostatečné k tomu, aby zabránily důvodným pochybnostem o tom, zda jsou soudci odolní vůči vnějším faktorům⁵⁰. V řadě členských států probíhá úsilí o zlepšení postupů jmenování soudců, mimo jiné v návaznosti na doporučení z roku 2025. V [Řecku](#) se jmenování do nejvyšších funkcí v soudním systému uskutečňovalo za účasti soudců. Ve [Slovinsku](#) nový zákon o soudcích převedl pravomoc jmenovat soudce Nejvyššího soudu z parlamentu na Soudcovskou radu. V [Lotyšsku](#) se přijímají kroky na zavedení opatření, která by chránila postup jmenování soudců Nejvyššího soudu před nepřipustným ovlivňováním. Ve [Švédsku](#) se sice neplánovala změna systému jmenování přísedících, nicméně sdružení přísedících v současné době posuzuje opatření, která by posílila jejich roli u soudů.

V ostatních členských státech postupují reformy postupů jmenování soudců pomalu, přičemž přetrvávají obavy týkající se zohledňování evropských norem při jmenování soudců. Na [Maltě](#), kde sice pokračuje politická debata o jmenování předsedy Nejvyššího soudu, stále čekají na realizaci reformy zaměřené na zapojení soudců do tohoto procesu. Ve [Finsku](#) byly v otázce jmenování přísedících podniknuty pouze omezené kroky. V [Bulharsku](#) nadále vyvolává obavy rozšířené dočasné přidělování, neboť to může mít negativní dopad na dočasně přidělené soudce, kterým hrozí skončení jejich dočasného přidělení. V [Albánii](#) byl po ukončení fáze odvolacího řízení zcela dokončen proces prověřování všech soudců a státních zástupců, čímž se dále posílila nezávislost, odpovědnost a integrita soudnictví v celém resortu spravedlnosti.

Ačkoli je podle evropských norem kritika soudních rozhodnutí běžnou součástí demokratické diskuse, měla by se výkonná a zákonodárná moc vyvarovat kritiky, která podkopává nezávislost soudnictví nebo důvěru veřejnosti v něj⁵¹. Problémy v této souvislosti se objevily jak v členských státech, tak v zemích procesu rozšíření. V [Albánii](#) zůstává soudnictví odolné, avšak pokračovaly pokusy o nepatřičné ovlivňování soudních institucí a osobní útoky na soudce. V [Černé Hoře](#), ačkoli soudcovská rada a rada státních zástupců disponuje osvědčeným mechanismem pro hlášení případů nepatřičného ovlivňování, pokračují útoky a kritika namířené proti státním zastupitelstvím a jejich rozhodnutím. V [Srbsku](#) výrazně vzrostl politický tlak na soudy a státní zastupitelství, přičemž státní orgány na to reagovaly jen v omezené míře.

Autonomie a nezávislost státních zastupitelství

Zatímco struktura vnitrostátních státních zastupitelství se v jednotlivých členských státech liší, jsou zapotřebí institucionální záruky, které zajistí autonomii státního zastupitelství, aby mohlo jednat bez vměšování⁵². Tato autonomie má zásadní význam pro prosazování vnitrostátního i evropského trestního práva.

⁵⁰ Viz rozsudky včetně rozsudku ze dne 15. července 2021, C-791/19, Komise v. Polská republika; ze dne 20. dubna 2021, C-896/19, Republika v. Il-Prim Ministru a ze dne 2. března 2021, C-824/18, A.B. a další (postup jmenování soudců Nejvyššího soudu – žaloby).

⁵¹ Rada Evropy, doporučení Výboru ministrů členským státům ohledně soudců: nezávislost, účinnost a odpovědnost, 17. listopadu 2010, CM/Rec(2010)12, bod 18.

⁵² Viz Soubor stanovisek a zpráv Benátské komise týkajících se státních zástupců [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2022\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2022)023-e).

V několika členských státech pokračovaly různým tempem reformy zaměřené na posílení institucionálních záruk pro státní zastupitelství. V [Bulharsku](#) přijal parlament změny, jimiž se zavádí automatický soudní přezkum rozhodnutí státního zastupitelství v případě zastavení a pozastavení vyšetřování trestných činů souvisejících s korupcí. Kromě toho byl přijat nový zákon, který má odstranit procesní překážky, jež stále brání plnému zprovoznění mechanismu účinné odpovědnosti a trestní odpovědnosti nejvyššího státního zástupce, a zároveň byl jmenován nový *ad hoc* státní zástupce pověřený vyšetřováním nejvyššího státního zástupce. Ve [Španělsku](#) se v parlamentu projednává návrh zákona, jehož cílem je posílit postavení nejvyššího státního zástupce tím, že se jeho funkční období oddělí od funkčního období vlády. Na [Kypru](#) se v parlamentu stále projednává probíhající reforma právního úřadu, jejíž součástí je zřízení úřadu nejvyššího státního zástupce a zavedení účinného přezkumu rozhodnutí nezahajovat trestní stíhání nebo zastavit řízení. V [Rakousku](#) předložila vláda k veřejné konzultaci návrh zákona o zřízení spolkového státního zastupitelství s cílem vymanit státní zastupitelství z jeho současné hierarchické podřízenosti Ministerstvu spravedlnosti. V [Polsku](#) byly podniknuty omezené další kroky v úsilí o oddělení úřadu ministra spravedlnosti od funkce nejvyššího státního zástupce a v úsilí o zajištění funkční nezávislosti státního zastupitelství na vládě.

V některých oblastech byly rovněž zjištěny problémy nebo tyto problémy přetrvávají. Na [Slovensku](#) zůstává beze změny právní rámec, pokud jde o pravomoc nejvyššího státního zástupce rušit rozhodnutí nižších státních zástupců. V [Maďarsku](#) vede způsob volby nejvyššího státního zástupce v kombinaci s hierarchickou strukturou státního zastupitelství k riziku nepatřičného politického zasahování do jednotlivých případů.

V [Černé Hoře](#) vláda přijala ústavní změny zaměřené na posílení nezávislosti soudcovské rady a rady státních zástupců. V [Severní Makedonii](#) přijal parlament nové změny zákona o radě státních zástupců s cílem posílit autonomii státního zastupitelství, jsou však zapotřebí další úpravy. V [Srbsku](#) přetrvávají obavy, pokud jde o autonomii státního zastupitelství, a účinnost a důvěrnost trestního vyšetřování narušují nedostatky právní úpravy a praxe.

Zajištění odpovědnosti a ochrana nezávislosti soudnictví v kárných řízeních

Judikatura SDEU potvrdila, že kárná řízení nesmí být používána jako způsob politické kontroly soudnictví⁵³. K zárukám musí patřit jasná pravidla, která vymezují kárné provinění a příslušné sankce. Kárné řízení by měl vést nezávislý subjekt, mělo by respektovat právo na obhajobu a mělo by být možné napadnout je u soudu⁵⁴.

Několik členských států posílilo záruky v kárných řízeních. V [Česku](#) podle zpráv funguje dobře nové dvouinstanční kárné řízení pro soudce, státní zástupce a soudní exekutory. Ve [Slovensku](#) byl změnou zákona o soudcovské radě a novým zákonem o soudcích zásadně přepracován kárný rámec pro soudce, přičemž byly zpřesněny definice a provedeny procesní změny.

V některých členských státech se kárná opatření týkající se soudců pojí s řadou problémů. V [Rumunsku](#) někteří soudci i nadále pociťovali nepřiměřený tlak a jejich profesní sdružení vydala veřejná prohlášení, v nichž požadovala ukončení kárného tlaku na soudce uplatňující své právo na svobodu projevu. Kromě toho byli soudci Nejvyššího kasačního a soudního dvora vyloučeni z projednávání věci kvůli svému záměru předložit otázky k rozhodnutí Soudnímu dvoru Evropské unie. Na [Slovensku](#) je reforma kárného řízení pro soudce, státní zástupce, soudní

⁵³ SDEU tuto zásadu připomněl ve věcech, které se týkaly kárného senátu polského Nejvyššího soudu (rozsudek ze dne 5. června 2023, věc C-204/21, Komise v. Polsko) a rumunské soudní inspekce (rozsudky ze dne 11. května 2023, věc 817/21 Inspectia Judiciară a ze dne 18. května 2021, věci C-83/19 atd., Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další v. Inspectia Judiciară a další).

⁵⁴ Rozsudek ze dne 25. července 2018, LM, C-216/18 PPU, bod 67.

exekutory a notáře, která rozšiřuje pravomoci soudcovské rady nad soudnictvím, předmětem ústavního přezkumu.

Úsilí o zlepšení kvality a účinnosti justice

Soudní systém potřebuje dostatečné zdroje, aby mohl účinně fungovat. To zahrnuje provádění nezbytných investic do fyzické a technické infrastruktury a zajištění řádně kvalifikovaných, dobře vyškolených a odpovídajícím způsobem placených pracovníků. Členské státy i nadále investovaly do svých soudních systémů, často i přes omezené rozpočtové zdroje, v několika případech s podporou EU v rámci svých plánů pro oživení a odolnost.

V [Německu](#) byly díky novému Paktu pro právní stát a společné kampani zaměřené na přilákání kvalifikovaných pracovníků podniknuty významné kroky k posílení zdrojů soudnictví a řešení problémů s nábořem pracovníků. V [Belgii](#) přijal parlament zákon, jehož cílem je zvýšit atraktivitu pozic v soudnictví tím, že se pracovní podmínky více sjednotí s podmínkami státních úředníků mimo soudnictví. V [Nizozemsku](#) budou od roku 2027 přiděleny soudnictví vyšší finanční prostředky s cílem zlepšit pracovní podmínky v soudním systému a vyřešit nedostatek personálu. V [Řecku](#) je na řešení nedostatku personálu zaměřen nábor státních zástupců. Problémem však nadále zůstávají odpovídající zdroje; například v [Portugalsku](#) právě probíhá nábor na pozice soudců a státních zástupců, přetrvávají však obavy ohledně nedostatku soudních úředníků a zhoršujících se podmínek a bezpečnosti v prostorách soudů a státních zastupitelství. V [Estonsku](#) zůstává pracovní zátěž v soudnictví i nadále výzvou, přičemž byla vyhlášena výběrová řízení na obsazení volných míst.

Na nezávislost soudnictví může mít vliv výše odměn soudců, které mají rovněž význam pro atraktivitu soudcovského povolání⁵⁵. Ve [Švédsku](#) se Národní správa soudů a odborový svaz soudců dohodly na nové kolektivní smlouvě, která upřesňuje stávající záruky a zavádí další opatření na podporu nezávislosti soudnictví v souvislosti se systémem odměňování soudců. V [Maďarsku](#) došlo k dalšímu zvýšení platů v soudnictví, avšak nebyla přijata žádná opatření, která by zajistila, že k těmto zvýšením bude docházet systematicky.

Digitalizace může posílit systémy soudnictví členských států a učinit je přístupnějšími, účinnějšími, odolnějšími a připravenějšími čelit současným i budoucím výzvám. Iniciativy v oblasti digitalizace dosahovaly i nadále pokroku v [Irsku](#), [Řecku](#), [Lucembursku](#), [Francii](#), [Slovinsku](#) a [Estonsku](#). V [Belgii](#), [Bulharsku](#), [Chorvatsku](#), [Německu](#), [Itálii](#), [Portugalsku](#) a [Finsku](#) stále přetrvávají určité nedostatky a problémy, ačkoli projekty zaměřené na zlepšení úrovně digitalizace postupují. V některých členských státech však provádění těchto opatření stále zaostává. V [Česku](#) se úsilí o digitalizaci soudního systému i nadále potýkalo se zpožděními, přičemž zúčastněné strany poukazovaly na nedostatečnou interoperabilitu mezi systémy jednotlivých soudů a často neúplné či nekonzistentní zveřejňování soudních rozhodnutí na internetu. Na [Maltě](#) postupují investice do digitalizace soudnictví pomalu a řada systémů stále čeká na zavedení. Ve [Španělsku](#) pokračovaly práce na dalším posilování vysoké úrovně digitalizace soudnictví, avšak výzvou i nadále zůstává omezená interoperabilita mezi národními a regionálními systémy správy případů.

[Albánie](#), [Černá Hora](#) a [Severní Makedonie](#) se i nadále potýkají s problémy se zajištěním dostatečných lidských zdrojů v soudnictví. V [Srbsku](#) pokračuje zavádění řešení v oblasti IT pro nový systém správy případů státního zastupitelství.

Efektivní soudní systém zvládá svou pracovní zátěž a nevyřízené případy a vydává svá rozhodnutí bez zbytečných průtahů. Je nezbytný pro ochranu práv, právní jistotu a důvěru

⁵⁵ Rozsudek SDEU ze dne 25. února 2025 ve spojených věcech C-146/23 a C-374/23, v němž Soudní dvůr upřesnil, že podle čl. 19 odst. 1 SEU musí být způsoby určení platu soudců objektivní, předvídatelné, stabilní, transparentní a stanovené zákonem.

veřejnosti. Nadměrně zdlouhavá soudní řízení a nevyřízené případy mohou rovněž negativně ovlivnit podnikatelské prostředí. V některých členských státech jsou zaváděna opatření ke zvýšení účinnosti. V [Chorvatsku](#) byly podniknuty určité kroky ke zvýšení účinnosti soudnictví, avšak nevyřízené případy a délka řízení zůstávají i nadále vážným problémem. V [Řecku](#) patří mezi opatření ke snížení přetížení občanskoprávních soudů a omezení průtahů předávání nesporných záležitostí právníkům a notářům, digitální zveřejňování závětí a úpravy občanského soudního řádu. Ve [Španělsku](#) přináší provádění nového zákona o účinnosti soudnictví pozitivní výsledky, i když se vyskytují určité problémy související s dostupností zdrojů a jednotností jeho uplatňování v jednotlivých regionech. Ve [Francii](#) se zvažují reformy zaměřené na zvýšení účinnosti soudního systému, nicméně zúčastněné strany vyjadřují obavy, že by tyto reformy mohly vést k omezení práva na odvolání.

Ačkoli v některých členských státech došlo ke zlepšení, pokud jde o zkrácení délky soudních řízení, například v [Rumunsku](#), v jiných členských státech přetrvávají dlouhodobé problémy. V [Belgii](#) a [Portugalsku](#) stále nebyla přijata opatření k urychlení soudních řízení. V [Itálii](#) zůstává délka soudních řízení vážným problémem, i když pokračoval pozitivní trend ve zkracování dispozičního času.

V [Severní Makedonii](#) se účinnost soudního systému nadále snižovala, neboť délka řízení se prodloužila téměř ve všech kategoriích případů, s výjimkou trestních věcí. V [Srbsku](#) zůstává účinnost soudního systému v občanskoprávních a obchodních věcech stabilní, avšak v trestních věcech je patrný negativní trend a při projednávání správních věcí a ústavních stížností dosud nebyly vyřešeny závažné problémy.

Přístup ke spravedlnosti a úloha právníků v soudním systému

Právníci, advokátní komory, notáři a další právníkové profese mají při zajišťování účinného fungování právního státu zásadní úlohu. Jak potvrdil Soudní dvůr Evropské unie, povinnost mlčenlivosti a důvěrnost komunikace mezi advokátem a klientem představují obecné zásady práva EU, které úzce souvisejí s právem na obhajobu a řádným výkonem spravedlnosti⁵⁶. V roce 2025 přijala Rada Evropy Evropskou úmluvu o ochraně advokátní profese, která poprvé kodifikuje záruky, jejichž cílem je zajistit, aby advokáti mohli jednat nezávisle na výkonné moci a bez jakýchkoli jiných nepatřičných vlivů⁵⁷.

Ačkoli je nezávislost advokátů v EU obecně zajištěna, což advokátům umožňuje svobodně vykonávat jejich činnost spočívající v poskytování poradenství a zastupování svých klientů, přetrvávají určité problémy. V [Belgii](#) advokáti i nadále požadují zavedení dalších procesních záruk na ochranu své nezávislosti a povinnosti mlčenlivosti. V [Nizozemsku](#) došlo ke změnám v režimu vizuálního dohledu nad rozhovory mezi advokáty a klienty ve věznicích s ostrahou, a to navzdory obavám ze strany advokátů.

Dostupnost právní pomoci a výše soudních poplatků mají výrazný dopad na přístup ke spravedlnosti. V několika členských státech se podnikají kroky ke zlepšení systému právní pomoci, například v [Lotyšsku](#), kde byl rozšířen přístup k právní pomoci v řízeních před Ústavním soudem. V [Dánsku](#) pokračovala Soudcovská rada v práci na revizi systému právní pomoci a v [Irsku](#) byly podniknuty další kroky ke snížení nákladů soudního řízení v rámci probíhajícího vypracovávání návrhu zákona o občanskoprávní reformě, přičemž byla zveřejněna revize systému právní pomoci v občanských věcech a plánuje se reforma systému právní pomoci v trestních věcech. V [Bulharsku](#) vedly změny v pravidlech právní pomoci ke zvýšení odměn pro advokáty. V [Litvě](#) byly v roce 2026 pozastaveny diskuse o výši odměn

⁵⁶ Věc C-155/79, AM & S Europe Ltd v. Komise, body 18–21; věc C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals v. Komisi, body 42–46 a 54; věc C-694/20, Orde van Vlaamse Balies a další, body 26–30 a 34–36.

⁵⁷ CM(2024)191-add1final. K červnu 2026 podepsalo tuto úmluvu 24 členských států EU.

poskytovatelů právní pomoci a na letošní rok jsou plánovány nové funkce Informačního systému právní pomoci, které mají snížit administrativní zátěž poskytovatelů právní pomoci.

3.2 Protikorupční rámec

Korupce podkopává bezpečnost, spravedlivou hospodářskou soutěž a prosperitu, oslabuje kvalitu veřejných služeb, narušuje přidělování veřejných zdrojů a nahlodává důvěru lidí v demokracii, veřejné instituce a právní stát. Často s ní souvisí i další trestná činnost, včetně praní peněz a obchodu s drogami, a představuje jeden z hlavních nástrojů, které organizované zločinecké skupiny využívají k pronikání do institucí a legálních podniků a k jejich ovlivňování. Komplexní přístup k boji proti korupci závisí na kombinaci preventivních a represivních opatření v pevném právním a institucionálním rámci s účinným vyšetřováním a stíháním.

Vnímání korupce v celé EU

Z výsledků [indexu vnímání korupce \(CPI\)](#) vyplývá, že osm z dvaceti zemí, které mají v mezinárodním měřítku nejlepší hodnocení, jsou členské státy EU⁵⁸, nicméně rozdíly přetrvávají⁵⁹. Partneri v procesu rozšíření dosáhli v tomto žebříčku podprůměrných výsledků⁶⁰. Z průzkumů Eurobarometr z roku 2026 věnovaných korupci vyplývá, že korupce je pro občany a podniky v EU stále vážným problémem. Téměř sedm z deseti Evropanů (71 %) se domnívá, že korupce je v jejich zemi rozšířená, a téměř pět z deseti Evropanů (48 %) mají za to, že míra korupce v jejich zemi vzrostla. Pouze 35 % občanů považuje úsilí své vlády v boji proti korupci za účinné. Obdobně většina evropských společností (65 %) považuje problém korupce ve své zemi za rozšířený, a pouze přibližně polovina (53 %) má za to, že je pravděpodobné, že zkorumpované osoby nebo podniky v jejich zemi budou odhaleny nebo nahlášeny policii či státním zástupcům.

Posílení strategického a právního rámce pro boj proti korupci a kapacity institucí

Význam zavedení účinných a koordinovaných protikorupčních politik je uznán v mezinárodním právu⁶¹. Vnitrostátní strategie pomáhají členským státům zaujmout komplexní a soudržný přístup a začlenit protikorupční opatření do všech příslušných oblastí politiky. V souladu se směrnicí o boji proti korupci se jejich přijetí stane v červnu 2029 povinné. Téměř všechny členské státy a země procesu rozšíření mají v současné době zavedeny vnitrostátní protikorupční strategie a pracují na jejich provádění⁶². [Irsko](#) přijalo svou první protikorupční strategii, [Itálie](#) přijala novou protikorupční strategii a [Španělsko](#) přijalo svůj první vnitrostátní protikorupční plán.

Účinný boj proti korupci vyžaduje jak pevný právní rámec, tak nezávislé orgány, které zajistí jeho prosazování. Celkově lze říci, že právní rámce v členských státech a v zemích procesu

⁵⁸ Mezi dvaceti nejlepšími se umístilo osm členských států, stejně jako v předchozím roce. Tři členské státy (Dánsko, Finsko a Švédsko) dosáhly v tomto indexu alespoň 80 ze 100 bodů, ostatní (Estonsko, Irsko, Lucembursko, Německo a Nizozemsko) dosáhly více než 70 ze 100 bodů.

⁵⁹ Výsledek nižší než 50 bodů mají Malta (49), Slovensko (48), Chorvatsko (47), Rumunsko (45), Bulharsko (40) a Maďarsko (40).

⁶⁰ Výsledky nižší než 50 mají Černá Hora (46), Severní Makedonie (40), Albánie (39) a Srbsko (33).

⁶¹ Smluvní strany Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci (UNCAC) jsou povinny v souladu se základními zásadami svých právních systémů vypracovat a provádět nebo udržovat účinné a koordinované protikorupční politiky, které podporují účast společnosti a odrážejí zásady právního státu, řádné správy věcí veřejných a veřejného majetku, bezúhonnosti, transparentnosti a odpovědnosti. Všechny členské státy a EU jsou smluvními stranami úmluvy. Směrnice (EU) 2026/1021 o boji proti korupci totiž vyžaduje, aby členské státy do 1. června 2029 zavedly vnitrostátní protikorupční strategii (článek 21).

⁶² V současné době má 23 členských států specializované protikorupční strategie nebo programy; téměř všechny ostatní mají protikorupční prvky v jiných vnitrostátních strategiích a akčních plánech.

rozšíření, jimiž se tato zpráva zabývá, jsou dobře rozvinuté, přičemž v současné době probíhají či se plánují opatření k odstranění konkrétních nedostatků. Provedení směrnice o boji proti korupci ve vnitrostátním právu poskytuje členským státům další příležitost k posílení a harmonizaci jejich právních rámců.

Několik členských států pokročilo v reformách trestního práva s cílem posílit boj proti korupci. Ve [Švédsku](#) vláda navrhla další legislativní reformy s cílem posílit rámec trestního soudnictví a zajistit větší odpovědnost za korupci v souladu s mezinárodními doporučeními. Ve [Španělsku](#) se v parlamentu projednává revize trestního řádu, jejímž cílem je zefektivnit trestní řízení. [Bulharsko](#) přijalo několik legislativních změn za účelem provedení mezinárodních doporučení týkajících se zahraničního podplácení.

V několika zemích přetrvávají nedostatky. Na [Slovensku](#) byla sice reforma trestního práva z roku 2024 upravena tak, aby zajistila ochranu finančních zájmů EU, a slovenská vláda se v tomto směru aktivně angažovala, avšak trestněprávní a institucionální reformy z roku 2024 stále vyvolávají určité obavy z hlediska boje proti korupci a nadále se naplňují dříve identifikovaná rizika. V [Severní Makedonii](#) byly přijaty změny trestního zákoníku, které ve srovnání s předchozím rámcem vykazovaly několik nedostatků, přičemž se připravuje komplexní reforma.

Několik členských států podniká kroky k posílení svých protikorupčních institucí. V [Belgii](#) byl v parlamentu předložen legislativní návrh na vytvoření nového oddělení s vyčleněnými zdroji v rámci federálního státního zastupitelství, které by se zabývalo vyšetřováním závažných finančních a hospodářských trestných činů. Na [Kypru](#) byl přijetím nových právních předpisů týkajících se náboru posílen Nezávislý protikorupční úřad. [Španělsko](#) zahájilo legislativní proces směřující k zřízení Nezávislého úřadu pro veřejnou bezúhonnost jako ústředního orgánu pro prevenci, sledování a stíhání korupce. V [Lotyšsku](#) byly posíleny pravomoci Úřadu pro předcházení korupci a boj proti ní s cílem zlepšit analýzu rizik. [Bulharsko](#) přijalo nový protikorupční zákon, který znovu zřizuje Protikorupční komisi se silnějšími zárukami její politické nezávislosti. V [Maďarsku](#) mají nové právní předpisy za cíl posílit pravomoci Úřadu pro profesní bezúhonnost a zajistit, aby měl přístup k údajům nezbytným pro výkon své činnosti.

Aby bylo možné řešit stále složitější případy korupce, musí se donucovací orgány, státní zástupci a soudci dostatečně specializovat a mít dostatek zdrojů. Ve [Španělsku](#) byly zřízeny nové funkce soudců a státních zástupců s cílem posílit řešení případů korupce. Na [Maltě](#) policie a nejvyšší státní zástupce dále posílili své personální kapacity, nicméně schopnost Stálého protikorupčního výboru účinně přispívat k vyšetřování a stíhání případů korupce zůstává omezená. V několika členských státech přetrvávají určité problémy. V [Irsku](#) stále přetrvávají problémy s nedostatkem zdrojů pro vyšetřování a stíhání trestných činů korupce. V [Rakousku](#) jsou oznamovací povinnosti a nová pravidla týkající se zabavování elektronických zařízení vnímány jako zátěž pro donucovací orgány.

Pro účinný boj proti korupci má zásadní význam úzká spolupráce mezi donucovacími orgány a dalšími orgány⁶³, stejně jako přístup k informačním databázím a jejich propojení. V [Irsku](#) je funguje spolupráce mezi odpovědnými orgány dobře. Ve [Finsku](#) posílily Národní úřadu pro vyšetřování, Finanční úřad a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a spotřebitele svou spolupráci v oblasti prevence korupce.

Spolupráce mezi vnitrostátními orgány a úřadem EPPO je podle zpráv v zúčastněných členských státech celkově dobrá. Kromě toho úřad EPPO nyní v plném rozsahu působí v [Polsku](#) a [Švédsku](#) za účelem vyšetřování a stíhání trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie.

⁶³ Například finanční zpravodajské jednotky a daňové, kontrolní, antimonopolní a jiné správní orgány.

Dne 29. května 2026 [Maďarsko](#) oznámilo svůj záměr účastnit se posílené spolupráce v rámci úřadu EPPO [a Komise následně přijala rozhodnutí, kterým účast Maďarska potvrdila].

V [Irsku](#) vládní program na rok 2025 obsahuje závazek připojit se k úřadu EPPO.

V [Albánii](#) se zlepšil institucionální rámec pro prevenci korupce, avšak koordinace mezi orgány odpovědnými za boj proti korupci a donucovacími orgány zůstává omezená. V [Černé Hoře](#) se zvýšila účinnost a koordinace donucovacích orgánů v oblasti boje proti korupci. V [Srbsku](#) panují obavy ohledně překážek bránících účinnému fungování Státního zastupitelství pro organizovanou trestnou činnost a ohledně pokusů o jeho nepatřičné ovlivňování.

Odstranění překážek pro vyšetřování a stíhání trestných činů a zlepšení výsledků v oblasti korupce na vysoké úrovni

Účinné vyšetřování a stíhání korupce má zásadní význam pro zajištění odpovědnosti a udržení důvěry veřejnosti v právní stát. Podle zvláštního průzkumu Eurobarometr o postoji občanů ke korupci jsou přibližně dvě třetiny Evropanů (69 %) přesvědčeny, že případy korupce na vysoké úrovni nejsou dostatečně stíhány. Účinnému vyšetřování a stíhání korupce mohou bránit právní nedostatky, jako jsou nejasné nebo zatěžující postupy pro zrušení imunity nebo krátké promlčecí lhůty. Tyto překážky jsou obzvláště problematické u složitých případů korupce, kde mohou vést k průtahům a ohrozit účinné prosazování práva.

Několik členských států zintenzivnilo úsilí o zajištění účinnějšího vyšetřování a stíhání trestných činů korupce, mimo jiné přidělením dodatečných prostředků. Ve [Francii](#) se zvyšuje úsilí o stíhání korupce, a to i v případech na vysoké úrovni, přičemž vyšetřovacími orgány byly přiděleny další lidské zdroje a jsou k dispozici nové legislativní nástroje. V [Lucembursku](#) výrazně vzrostl počet zaměstnanců pracujících v odděleních zabývajících se bojem proti korupci. V [Chorvatsku](#) bylo revidováno několik zákonů, včetně zákona o Úřadu pro potírání korupce a organizované trestné činnosti, a byly zavedeny institucionální změny s cílem dosáhnout větší účinnosti při vyšetřování a stíhání korupce.

V jiných členských státech existují překážky bránící účinnému vyšetřování a stíhání korupce, zejména pokud jde o případy na vysoké úrovni. Na [Maltě](#) byla zahájena nová vyšetřování a stíhání a pokračují snahy o posílení vyšetřovacích kapacit, avšak dosud se nepodařilo dosáhnout přesvědčivých výsledků v podobě pravomocných rozsudků v případech korupce. V [Rumunsku](#) se daří udržovat dosavadní výsledky ve stíhání korupce jak na nižší, tak na vysoké úrovni, zatímco nižší soudy i nadále uzavírají případy korupce a ruší odsouzení za korupci, a to i v případech na vysoké úrovni, a to v návaznosti na rozhodnutí Nejvyššího kasačního a soudního dvora týkající se promlčení. [Bulharsko](#) a [Maďarsko](#) zatím neprokázaly dobré výsledky v oblasti vyšetřování, stíhání a pravomocných odsouzení korupce na vysoké úrovni. Na [Slovensku](#) se schopnost odhalovat, vyšetřovat a stíhat korupci na vysoké úrovni dále zhoršila, přičemž počet případů odhalené a stíhané korupce vykazuje prudký pokles.

V [Albánii](#) zvláštní protikorupční struktura (SPAK) dosahuje i nadále pozitivních výsledků v boji proti korupci na vysoké úrovni a má přesvědčivé výstupy v oblasti vyšetřování, stíhání a odsouzení. V [Severní Makedonii](#) i přes nedávné snahy o vyšetřování a stíhání korupce nadále brání dosahování dobrých výsledků v oblasti případů korupce na vysoké úrovni průtahy soudních řízení, ojedinělé pravomocné rozsudky a omezené zdroje. V [Černé Hoře](#) se zvýšil počet pravomocných rozsudků a odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni. V [Srbsku](#) je dosažení přesvědčivých výsledků v oblasti vyšetřování, obvinění a pravomocných odsouzení korupce na vysoké úrovni nadále náročnou výzvou.

Boj proti korupci jako prostředku organizované trestné činnosti

Pachatelé organizované trestné činnosti využívají korupci k dosažení svých cílů, čímž ohrožují jak veřejné, tak soukromé instituce. Zmírňování rizik, že organizovaná trestná činnost pronikne do veřejného sektoru nebo na něj bude vyvíjet nepatřičný vliv, zůstává pro řadu členských států klíčovou prioritou. Ve [Švédsku](#) vedla rostoucí hrozba pronikání organizované trestné činnosti do veřejných služeb prostřednictvím korupčních praktik k přijetí řady opatření, včetně nových povinností obcí a regionů chránit politiky před výhrůžkami a násilím. V [Nizozemsku](#) zůstává boj proti korupci spojené s organizovanou trestnou činností důležitou prioritou, přičemž v březnu 2026 bylo zveřejněno národní posouzení rizik korupce spojené s podvrtnou organizovanou trestnou činností. Ve [Francii](#) se provádí zákon, který zavedl několik opatření zaměřených na posílení boje proti korupci v souvislosti s organizovanou trestnou činností.

Posílení rámce pro předcházení korupci a integritu

Předcházení korupci začíná u silných institucí, které fungují na základě integrity, transparentnosti a odpovědnosti. V této souvislosti má pro boj proti korupci zásadní význam, aby byla posílena transparentnost, etika a bezúhonnost ve veřejných orgánech, a to spolu s cílenými opatřeními v oblasti střetu zájmů, lobbingu a efektu otáčivých dveří.

- Zamezení střetu zájmů

Ke střetu zájmů dochází v případě, že má veřejný činitel soukromý nebo profesní zájem, který by mohl narušit nestranný a objektivní výkon jeho povinností. Většina členských států zavedla opatření, která se vztahují na širokou škálu volených a jmenovaných veřejných činitelů, aby těmito situacím zabránila. V některých členských státech byl rámec pro integritu doplněn o kodexy chování⁶⁴ a opatření k předcházení střetu zájmů. Na [Kypru](#) se připravuje komplexní strategie zaměřená na bezúhonnost osob, jimž jsou svěřeny vrcholné výkonné funkce. Na [Slovensku](#) byl v srpnu 2025 přijat Kodex chování pro osoby ve vrcholných funkcích. Ve [Španělsku](#) byly vypracovány právní předpisy, jejichž cílem je posílit Radu pro transparentnost a řádnou správu věcí veřejných a zavést komplexní systém pro předcházení střetu zájmů ve veřejném sektoru. V [Bulharsku](#) byla přijata další opatření k posílení bezúhonnosti v policii a soudnictví, včetně revidovaných etických kodexů. Pokud jde o země procesu rozšíření, v [Albánii](#) byly revidovány právní předpisy týkající se střetu zájmů s cílem uvést je do souladu s evropskými normami a *acquis* EU.

Zároveň však v některých členských státech přetrvávají nedostatky, protože pravidla týkající se střetu zájmů jsou neúplná nebo se reformy zastavily. V [Česku](#) nebyly poté, co Ústavní soud z procesních důvodů prohlásil změnu zákona o střetu zájmů za neústavní, podniknuty žádné kroky k znovuzahájení revize tohoto zákona. Na [Maltě](#) jsou zavedena opatření k prevenci a řešení střetu zájmů ve veřejné správě, nicméně zúčastněné strany se domnívají, že postrádají dostatečné kontrolní mechanismy. V [Irsku](#) se stále připravuje „návrh zákona o reformě etického rámce“. V [Itálii](#) stále čeká na schválení návrh zákona o střetu zájmů.

- Lobbování a efekt otáčivých dveří

Lobbing může hrát legitimní roli při tvorbě politiky tím, že do veřejného rozhodování vnáší odborné znalosti a různé úhly pohledu. Aby byla zajištěna odpovědnost, podpořeno inkluzivní rozhodování a aby se zabránilo nepatřičnému či skrytému ovlivňování, musí být lobbing spojen s účinnými zárukami transparentnosti a bezúhonnosti⁶⁵.

⁶⁴ Viz Rada Evropy, doporučení Rec(2000)10 o kodexech chování veřejných činitelů.

⁶⁵ V prosinci 2023 Komise navrhla směrnici o zastupování zájmů prováděném v zastoupení třetích zemí, a to s cílem zavést na vnitřním trhu vysoké standardy transparentnosti a odpovědnosti pro činnosti zastupování zájmů, včetně lobbingu, pokud vycházejí od vlád třetích zemí, a usnadnit provádění těchto činností ve všech členských státech (C/2023/8626).

Vývoj v těchto oblastech pokračoval, neboť některé členské státy revidovaly svá pravidla týkající se transparentnosti lobbingu, zřídily nebo rozšířily rejstříky transparentnosti a připravují nové právní předpisy. V [Česku](#) probíhá provádění právních předpisů o lobbingu, které vstoupily v platnost v červenci 2025 a zahrnují rejstřík transparentnosti. V [Lucembursku](#) začaly v září 2025 platit předpisy o lobbingu, které rozšiřují povinnost zaznamenávat do rejstříku schůzky i na poslance parlamentu. V [Portugalsku](#) byl přijat nový zákon o lobbingu, avšak stále je třeba zřídit registr lobbistů. Ve [Švédsku](#) byl přijat zákon, který ukládá lobbistům povinnost zaregistrovat se a zveřejňovat své kontakty s politiky s rozhodovacími pravomocemi. V [Rumunsku](#) byla zavedena nová pravidla týkající se lobbingu platná pro poslance parlamentu.

V některých členských státech jsou absence komplexních pravidel pro lobbing nebo nedostatky při prosazování stávajících pravidel považovány za klíčovou oblast, v níž je třeba dosáhnout zlepšení. Ve [Francii](#) se požadavky na zveřejňování informací nadále vztahují pouze na lobbisty, nikoli na činitele ve vrcholných výkonných funkcích. V [Polsku](#), [Rakousku](#), [Belgii](#), [Dánsku](#) ani na [Maltě](#) nebyly podniknuty žádné další kroky ke zpřísnění pravidel lobbingu. Ve [Španělsku](#) stále čeká návrh zákona o regulaci lobbingu na schválení parlamentem. V [Chorvatsku](#) byly navýšeny zdroje pro dohled nad lobbingem, nicméně stále přetrvávají určité problémy, mimo jiné v souvislosti s informacemi obsaženými v registru lobbistů. V [Řecku](#) sice probíhají prováděcí opatření a opatření ke zvyšování povědomí, ale nebyly zavedeny žádné legislativní změny, které by se týkaly definice lobbistů a počet registrovaných lobbistů zůstává nízký. Na [Kypru](#) se posiluje dohled nad dodržováním zákona o lobbingu. Ačkoli již byly podniknuty první kroky k přípravě návrhu zákona, není lobbing na [Slovensku](#) stále regulován.

Klíčovou oblastí zájmu zůstávají pravidla upravující efekt otáčivých dveří mezi funkcemi ve veřejném a soukromém sektoru. Několik členských států zvažuje, že zavede přísnější omezení po skončení pracovního poměru a delší čekací lhůty po odchodu z funkce, aby zlepšily prosazování předpisů a snížily riziko střetu zájmů. V [Nizozemsku](#) vstoupila v platnost a jsou uplatňována revidovaná pravidla upravující efekt otáčivých dveří pro ministry a státní tajemníky. Na [Kypru](#) probíhají iniciativy zaměřené na rozšíření kategorií osob, které podléhají dohledu i po skončení pracovního poměru. V [Rumunsku](#) byla přijata nová právní úprava týkající se efektu otáčivých dveří, která zahrnuje omezení před započítáním i po skončení pracovního poměru pro širokou škálu veřejných činitelů, a provádí se nový etický kodex pro vládu. V ostatních členských státech jednání nepokročila. V [Česku](#) pokračují technické práce na možné budoucí revizi pravidel upravujících efekt otáčivých dveří. Ve [Švédsku](#) nebyl předložen žádný návrh na změnu pravidel upravujících efekt otáčivých dveří a v [Dánsku](#) nejsou k dispozici žádné plány na zavedení pravidel upravujících efekt otáčivých dveří pro ministry.

- Majetková přiznání a prohlášení o zájmech

Majetková přiznání a prohlášení o zájmech veřejných činitelů zvyšují transparentnost a odpovědnost a pomáhají prosazovat integritu a zabraňují korupci. Účinný systém zveřejňování prohlášení a ověřování může usnadnit odhalování střetů zájmů, případů neslučitelnosti a korupce. Členské státy se však liší, pokud jde o rozsah, transparentnost, dostupnost, ověřování a prosazování zveřejňování prohlášení.

V některých členských státech dochází k pozitivnímu vývoji. [Nizozemsko](#) vydalo aktualizované pokyny k režimu majetkových přiznání a prohlášení o zájmech u ministrů a státních tajemníků. V [Chorvatsku](#) a [Řecku](#) byly podniknuty kroky k digitalizaci systémů majetkových přiznání.

V ostatních členských státech problémy přetrvávají. Ve [Španělsku](#) dosud nebyla provedena reforma jednacího řádu Parlamentu, která by zpřísnila sankce za nepředložení majetkových přiznání nebo za poskytnutí nepravdivých či neúplných informací. V [Polsku](#) se většina

majetkových přiznání státních úředníků a poslanců parlamentu stále vyplňuje ručně a v různých formátech, což bude podle prohlášení vlády nyní řešeno jako priorit, mimo jiné bude vytvořen standardizovaný online systém. Na [Maltě](#) stále není dokončena reforma systému majetkových přiznání a prohlášení o zájmech poslanců parlamentu a ministrů. V [Portugalsku](#) je sice Úřad pro transparentnost plně funkční a byl posílen, potýká se však při ověřování majetkových přiznání se značným počtem nevyřízených případů v důsledku náhlého nárůstu počtu podaných majetkových přiznání po nedávných volbách. V [Rumunsku](#) se v současné době projednává rozsáhlý legislativní návrh týkající se majetkových prohlášení, který předložil Národní úřad pro otázky prověřování bezúhonnosti. V [Srbsku](#) přetrvávají nedostatky v oblasti ověřování a prosazování majetkových přiznání a střetu zájmů.

- Ochrana oznamovatelů a oznamování korupce

Oznamovatelé mají zásadní úlohu při odhalování korupce a dalšího protiprávního jednání, které by jinak mohlo zůstat skryto. Je proto důležité zajistit, aby mohli toto jednání oznamovat bezpečně a bez obav z odvetných opatření. Všechny členské státy provedly základní ustanovení směrnice EU o ochraně oznamovatelů ve vnitrostátním právu a většina z nich rozšířila tuto ochranu nad rámec právních předpisů EU tak, aby zahrnovala i další oblasti. V některých členských státech však přetrvávají nedostatky, pokud jde o rozsah, podmínky ochrany a ochranu před odvetnými opatřeními⁶⁶. Směrnice o boji proti korupci stanoví, že ochrana oznamovatelů se vztahuje na osoby, které oznamují trestné činy korupce.

Oznamovatelé v několika členských státech stále častěji využívají dostupné kanály pro oznamování, což dokazuje, že účinný systém ochrany může oznamování podpořit. Mnohé členské státy rovněž přijímají opatření ke zvýšení informovanosti a upravují předpisy tak, aby v případě potřeby příslušný rámec posílily. V [Dánsku](#), [Litvě](#) a [Slovensku](#) počet oznámení podaných oznamovateli nadále roste a orgány uvádějí, že provádění pravidel pro oznamování probíhá podle plánu. V [Rumunsku](#) se vyvíjí informační systém pro přijímání a zpracování oznámení podaných oznamovateli s cílem zvýšit efektivitu a zlepšit komunikační toky. Ve [Španělsku](#) zahájil činnost nezávislý orgán pověřený ochranou oznamovatelů. V [Irsku](#) začne v roce 2026 zákonný přezkum zákona o ochraně poskytnutí informací, a to formou veřejné konzultace, jejímž cílem bude shromáždit faktické podklady týkající se zkušeností oznamovatelů.

V praxi však přetrvávají překážky, pokud jde o oznamování případů korupce. Podle zvláštního průzkumu Eurobarometr, který se týkal postojů občanů ke korupci, si 31 % Evropanů myslí, že osoby, které oznámí případ korupce, nejsou chráněny před odvetnými opatřeními, a 29 % Evropanů se domnívá, že případy korupce nejsou oznamovány, protože by oznámení nebylo dále řešeno a nedošlo by k potrestání. Členské státy proto za účelem překonání této zdráhavosti zavádějí nástroje, které zvyšují informovanost a poskytují poradenství. Například v [Rumunsku](#) se pro veřejné i soukromé subjekty konala školení zaměřená na interní i externí kanály pro oznamování.

- Financování politických stran a politických kampaní

Transparentnost financování politických stran má zásadní význam pro ochranu integrity demokratických procesů, prevenci nepatřičného ovlivňování a zajištění demokratické odpovědnosti⁶⁷.

Několik členských států přijalo nebo zvažuje reformy s cílem zvýšit transparentnost a dohled. V [Estonsku](#) vstoupila v platnost reforma rámce pro financování politických stran. Ve [Švédsku](#)

⁶⁶ Viz zpráva Komise o provádění a uplatňování směrnice (EU) 2019/1937 ze dne 3. července 2024.

⁶⁷ Viz také doporučení (EU) ze dne 12. prosince 2023 o inkluzivních a odolných volebních procesech v Unii a o posílení evropského charakteru a efektivního průběhu voleb do Evropského parlamentu.

nedávno přijatý zákon zpřísňuje pravidla pro financování politických stran a uvádí je do souladu s mezinárodními normami a doporučeními. Nová pravomoc Účetního dvora v oblasti auditu účetních závěrek politických stran přispěla ke zvýšení transparentnosti a odpovědnosti v oblasti financování politických stran v [Rakousku](#). Ačkoli širší reforma pravidel pro financování politických stran soukromými subjekty v [Dánsku](#) ještě nebyla dokončena, byla přijata nová pravidla zakazující dary politickým stranám ze zahraničí. V [Lucembursku](#) byla přijata nová pravidla, která mají posílit kontrolu nad využíváním finančních prostředků politickými skupinami a nezávislými poslanci v parlamentu.

V [Albánii](#) byl zřízen zvláštní parlamentní výbor, který se bude zabývat volební reformou, včetně revize právního rámce pro financování politických stran. V [Černé Hoře](#) je třeba uvést právní rámec upravující financování politických stran do souladu s doporučeními OBSE/ODIHR a skupiny GRECO s cílem zvýšit transparentnost výdajů politických stran a kontrolu nad nimi. V [Severní Makedonii](#) mají na účinný dohled nad volebními kampaněmi a financováním politických stran i nadále dopad nedostatečné právní předpisy a nedostatek zdrojů.

Boj proti korupci ve vysoce rizikových oblastech

Ačkoli korupce může zasáhnout všechny oblasti veřejného života, některá odvětví jsou korupci obzvláště vystavena z důvodu rozsahu veřejných výdajů, složitosti rozhodovacího procesu nebo souvisejících diskrečních pravomocí. K oblastem, které jsou nejvíce vystaveny riziku korupce, i nadále patří zadávání veřejných zakázek, zdravotnictví, energetika, životní prostředí, územní plánování a stavebnictví. Zvýšená ostražitost je rovněž nutná v oblastech s rychle rostoucími veřejnými výdaji nebo zrychlenými postupy, jako jsou například veřejné zakázky v oblasti obrany. Komise zveřejnila [studii](#) o oblastech s vysokým rizikem korupce.

Členské státy přijímají opatření ke snížení rizika korupce ve vysoce rizikových oblastech, mimo jiné v oblasti zadávání veřejných zakázek. V [Itálii](#) zahájil vnitrostátní protikorupční orgán provoz digitálního portálu, který zvyšuje transparentnost postupů zadávání veřejných zakázek, což je oblast s přetrvávající vysokou mírou rizika. V [Bulharsku](#) ministerstvo financí v zájmu zvýšení transparentnosti zahájilo provoz databáze o zadávání veřejných zakázek, která obsahuje téměř 7 000 aktivních nabídkových řízení v celkové hodnotě více než 30 miliard EUR. Ve [Finsku](#) byly v únoru 2026 parlamentu předloženy změny zákona o zadávání veřejných zakázek, které stanoví nové důvody pro vyloučení a zlepšují dohled a transparentnost. Členské státy rovněž zavedly zmírňující opatření v dalších rizikových oblastech, například [Chorvatsko](#) svým novým zákonem o zahraničních investicích, který ukládá kontroly bezúhonnosti a kontroly odsouzení za korupci u investorů z odvětví považovaných za kritická.

V [Černé Hoře](#) byla zavedením nástrojů elektronického zadávání veřejných zakázek posílena opatření zaměřená na oblasti, které jsou při zadávání veřejných zakázek rizikové, monitorování opatření zaměřených na korupci ve vysoce rizikových oblastech však brání nedostatek relevantních údajů. V [Srbsku](#) se nadále hojně využívaly výjimky ze zákona o veřejných zakázkách, čímž se obcházel protikorupční opatření, mechanismy dohledu přitom zůstávají nedostatečné.

3.3 Pluralita a svoboda médií

Svoboda a pluralita médií jsou základními aspekty právního státu, neboť nezávislá média pomáhají stavět před odpovědnost ty, kdo jsou u moci, a zároveň umožňují volný tok informací a názorů. Politický nebo státní nátlak může tuto svobodu oslabit a omezit přístup k informacím. Útoky na novináře a beztrestnost pro pachatele takových činů často souvisejí se zhoršováním standardů právního státu. Vstup evropského aktu o svobodě médií v platnost a přijetí právních předpisů proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti představují v tomto ohledu

významné milníky, neboť poskytují posílené záruky nezávislosti médií a ochranu před zneužívajícími soudními řízeními. Organizace zabývající se svobodou médií vyjadřují rostoucí obavy ohledně stavu svobody médií, ačkoli celková situace v EU zůstává v zásadě pozitivní⁶⁸.

Sledování rizik pro svobodu a pluralitu médií

Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků pro rok 2026⁶⁹ poukazuje na přetrvávající i relativně nová rizika pro pluralitu médií v celé EU, zejména v důsledku koncentrace vlastnictví médií, rostoucího tržního podílu digitálních zprostředkovatelů a postupných změn redakční činnosti médií v éře umělé inteligence. Nástroj pro sledování konstatuje, že je v některých zemích stále ohrožena redakční nezávislost, zatímco mediální odvětví i nadále čelí ekonomickým potížím, které se projevují klesajícím počtem novinářů, špatnými pracovními podmínkami v některých zemích a slabými obchodními modely, a to i přes snahy o inovace. V několika zemích se veřejnoprávní média i nadále potýkají s politickým zasahováním do jmenování vedoucích pracovníků a do financování.

Posílení nezávislého fungování regulačních orgánů pro sdělovací prostředky

Nezávislé vnitrostátní regulační orgány pro sdělovací prostředky jsou nezbytné pro ochranu plurality médií a musí jednat nestranně a transparentně. Všechny členské státy mají přijaty právní předpisy, které stanovují jejich pravomoci a záruky nezávislosti. [Směrnice o audiovizuálních mediálních službách](#) a evropský akt o svobodě médií vyžadují, aby regulační orgány byly nezávislé na vládě, nestranné, transparentní a odpovědné, měly odpovídající zdroje, jasné postupy pro jmenování a odvolávání členů a účinné odvolací mechanismy.

Úkoly, pravomoci a zdroje několika vnitrostátních regulačních orgánů pro sdělovací prostředky byly nebo jsou rozšiřovány a zvyšovány, a to i s ohledem na dodržování evropského aktu o svobodě médií a [nařízení EU o digitálních službách](#). Od zveřejnění zprávy o právním státu 2025 se na [Kypru](#), v [Dánsku](#), [Itálii](#), [Švédsku](#) a [Portugalsku](#) zvýšily finanční zdroje regulačních orgánů, stabilizovala se jejich finanční situace nebo byla posílena jejich finanční autonomie. V [Irsku](#), [Lotyšsku](#) a [Řecku](#) byl zvýšen počet zaměstnanců. Regulačním orgánům byly svěřeny nové úkoly v oblasti monitorování a dohledu v [Dánsku](#), [Chorvatsku](#), [Irsku](#), [Litvě](#), [Německu](#), [Řecku](#), [Finsku](#), [Francii](#), [Švédsku](#), [Belgii](#), [Rakousku](#) a na [Maltě](#). V červnu [Maďarsko](#) zavedlo reformu, která se dotýká různých aspektů řízení a financování regulačního orgánu a jeho úlohy v oblasti dohledu. Reformy pokračují ve [Španělsku](#), [Lucembursku](#), [Polsku](#) a [Česku](#). Na [Slovensku](#) byly sice přijaty změny zákona o mediálních službách, které rozšířily pravomoci vnitrostátního regulačního orgánu pro sdělovací prostředky, avšak zároveň se objevily obavy ohledně dopadu některých nových připravovaných změn na nezávislost tohoto orgánu.

V [Severní Makedonii](#) byli jmenováni noví členové rady Agentury pro audio a audiovizuální mediální služby, nicméně přetrvávají obavy ohledně finanční nezávislosti této agentury.

Zvýšení transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků

Veřejná dostupnost informací o struktuře vlastnictví sdělovacích prostředků umožňuje uživatelům činit informovaná rozhodnutí ohledně informací, které získávají, zejména pokud s sebou vlastnictví nese kontrolu nad redakční politikou a rozhodovacím procesem nebo na ně má významný vliv.

⁶⁸ Ačkoli světový index svobody tisku organizace Reportéři bez hranic zaznamenal nejnižší průměrný celosvětový výsledek od svého zavedení, region Balkánu v rámci Evropské unie si udržuje první místo na světě a osm členských států EU obsadilo v tomto indexu osm z deseti nejvyšších příček. Viz také Zpráva o svobodě tisku v Evropě – On the Tipping Point: Press Freedom 2025 (Na rozcestí: Svoboda tisku 2025).

⁶⁹ Nástroj provádí Centrum pro pluralitu médií a svobodu médií.

Ve [Francii](#) čeká na přijetí prováděcích předpisů předběžná vnitrostátní databáze vlastnictví médií, kterou zřídil regulační orgán. Na [Maltě](#) byl na základě nově přijatého zákona regulačnímu orgánu svěřen úkol vytvořit a spravovat databázi vlastnictví sdělovacích prostředků. Ve [Slovinsku](#) nový zákon stanoví vytvoření nové databáze vlastnictví sdělovacích prostředků. Reformy se připravují nebo čekají na schválení v [Bulharsku](#), na [Kypru](#), v [Irsku](#), [Litvě](#), [Španělsku](#) a [Portugalsku](#). V [Česku](#) před přijetím návrhu zákona přetrvávají významné problémy v oblasti vlastnictví sdělovacích prostředků.

V [Černé Hoře](#) se zlepšila transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků, avšak zároveň rostou obavy z vlivu sdělovacích prostředků vlastněných společnostmi se sídlem v Srbsku. V [Srbsku](#) je na pozadí pokračující koncentrace trhu se sdělovacími prostředky důvodem k vážným obavám politický a ekonomický vliv na sdělovací prostředky, včetně redakční politiky.

Ochrana sdělovacích prostředků před politickým tlakem a nepatřičným vlivem

Nezávislost se sdělovacích prostředků může být narušena několika způsoby, mimo jiné i nepatřičným politickým vlivem a tlakem. Na tyto situace se vztahuje evropský akt o svobodě médií, který stanoví rámec pro zajištění redakční nezávislosti, omezení nadměrných politických zásahů a vytvoření transparentního rámce pro přidělování státních prostředků médiím. Dvěma důležitými prvky tohoto rámce jsou záruky proti politizaci veřejnoprávních médií a transparentní pravidla pro přidělování státní reklamy.

Zajištění transparentní a spravedlivé státní reklamy

Reklama zadávaná státem zahrnuje veškeré použití státního rozpočtu veřejnými orgány nebo subjekty na všech úrovních k propagaci a reklamním kampaním. Jsou-li tyto zdroje přidělovány netransparentně nebo nespravedlivě, mohou být využity jako nástroje k uplatňování politického vlivu. Evropský akt o svobodě médií tento problém řeší stanovením požadavků na kritéria a postupy přidělování a nařizuje orgánům veřejné správy, aby každoročně zveřejňovaly částky vyplacené poskytovatelům mediálních služeb⁷⁰.

Od zveřejnění zprávy z roku 2025 byly přijaty právní předpisy k řešení problémů v oblasti státní reklamy v [Chorvatsku](#), na [Slovensku](#), v [Řecku](#), na [Maltě](#), v [Lotyšsku](#) a [Slovinsku](#). Návrh právního předpisu upravujícího tuto oblast se vypracovává v [Bulharsku](#), na [Kypru](#), v [Irsku](#), [Španělsku](#), [Česku](#) a [Portugalsku](#). Otázka transparentnosti a spravedlnosti při rozdělování státní reklamy mezi sdělovací prostředky dosud nebyla vyřešena v [Maďarsku](#). V [Rumunsku](#) zůstávají problémem některé praktiky související s financováním soukromých médií politickými stranami a státními orgány.

V [Severní Makedonii](#) pokračují snahy o modernizaci poskytovatele veřejnoprávního vysílání, i když přetrvávají určité překážky způsobené omezenou správní autonomií a nepravdivým financováním. V [Albánii](#) přetrvávají nedostatky v oblasti spravedlivého rozdělování státní reklamy a dalších státních zdrojů.

Ochrana nezávislého fungování veřejnoprávních sdělovacích prostředků

Každý členský stát je odpovědný za financování svých veřejnoprávních sdělovacích prostředků při plném dodržování pravidel EU v oblasti obchodu a hospodářské soutěže⁷¹. Při optimálním fungování zajišťují poskytovatelé veřejnoprávních sdělovacích prostředků, aby měli občané a podniky přístup k rozmanité nabídce obsahu, včetně kvalitních informací. V důsledku toho

⁷⁰ Evropský akt o svobodě médií a nařízení (EU) 2024/900 o politické reklamě platí souběžně. Nařízení o politické reklamě zvyšuje transparentnost politické reklamy a posiluje práva na ochranu osobních údajů v případech, kdy je politická reklama spadající do jeho oblasti působnosti cílena nebo zobrazována, a to i státními orgány.

⁷¹ Viz Protokol č. 29 ke Smlouvám o systému veřejnoprávního vysílání v členských státech.

stanoví evropský akt o svobodě médií soubor záruk zajišťujících nezávislé fungování poskytovatelů veřejnoprávních sdělovacích prostředků, a to přiměřené, udržitelné a předvídatelné finanční zdroje a transparentnost při jmenování a odvolávání vedení.

V mnoha zemích byly přijaty nebo zavedeny nejrůznější reformy zaměřené na posílení nezávislosti vnitrostátních poskytovatelů veřejnoprávního vysílání. Došlo k tomu ve [Švédsku](#) a [Finsku](#). [Dánsko](#) zavedlo nový model jmenování členů správní rady veřejnoprávního rozhlasu. [Německo](#) a [Řecko](#) přijaly reformy zaměřené na modernizaci struktury poskytovatelů veřejnoprávního vysílání. [Malta](#) zavedla nové záruky týkající se jmenování generálního ředitele poskytovatele veřejnoprávního vysílání.

Reformy v oblasti řízení poskytovatelů veřejnoprávního vysílání probíhají nebo jsou v různých fázích přípravy v [Bulharsku](#), [Chorvatsku](#), [Irsku](#), [Itálii](#), [Slovinsku](#), [Estonsku](#), [Francii](#), [Polsku](#), [Nizozemsku](#), [Portugalsku](#) a na [Kypru](#). V červnu [Maďarsko](#) přijalo rozsáhlou reformu. Zúčastněné strany na [Slovensku](#) nadále vyjadřují obavy ohledně zákona z července 2024, kterým se ruší poskytovatel veřejnoprávního vysílání a zřizuje se nový subjekt, přičemž návrhy na přehodnocení způsobu řízení a financování veřejnoprávních médií vyvolaly obavy v [Česku](#) i na [Litvě](#). Byly podniknuty první kroky v rámci reformy zaměřené na posílení nezávislého řízení a redakční nezávislosti veřejnoprávních médií v [Rumunsku](#).

Mezi zeměmi procesu rozšíření přetrvávají obavy ohledně nezávislosti či redakční autonomie poskytovatele veřejnoprávního vysílání v [Srbsku](#) a v [Albánii](#).

Zajištění přístupu k informacím

Právo na přístup k informacím orgánů veřejné správy umožňuje, aby novináři mohli vykonávat svou investigativní práci. Je také důležitým nástrojem transparentnosti a odpovědnosti občanské společnosti a občanů. Legislativní reformy byly přijaty v [Litvě](#) a vstoupily v platnost v [Rakousku](#) a [Estonsku](#), zatímco reformy zavádějící nové požadavky na žádosti o přístup k dokumentům vyvolaly obavy zúčastněných stran v [Řecku](#). Systém přístupu k dokumentům se přezkoumává ve [Finsku](#), [Dánsku](#), [Lucembursku](#) a [Nizozemsku](#).

V [Černé Hoře](#) byly v prosinci 2025 přijaty nové změny zákona o volném přístupu k informacím, avšak při jeho prosazování přetrvávají určité problémy.

Zlepšení bezpečnosti a ochrany novinářů a řešení právních hrozeb a zneužívání soudních řízení proti účasti veřejnosti

Zastrašování a nátlak narušují prostředí, v němž novináři pracují, a zajištění jejich ochrany a bezpečnosti má zásadní význam pro zachování svobody médií a pro ochranu plurality a svobody médií. S cílem zlepšit bezpečnost novinářů přijalo několik členských států a zemí procesu rozšíření příslušné akční plány a podniklo kroky k vytvoření specializovaných podpůrných struktur⁷². Například [Dánsko](#), [Chorvatsko](#) a [Lotyšsko](#) přijaly akční plány, zatímco [Lucembursko](#) a [Portugalsko](#) přijaly opatření v rámci dříve přijatých akčních plánů.

[Německo](#) a [Řecko](#) zavedly programy odborné přípravy pro donucovací orgány nebo zvýšily jejich kapacitu. [Bulharsko](#) přijalo pokyny pro řešení případů obtěžování na internetu zaměřeného na novináře. V [Itálii](#) byly předloženy návrhy změn, které mají zavést specifické přitěžující okolnosti u trestných činů spáchaných proti profesionálním novinářům. Na [Maltě](#) a [Slovensku](#) stále čekají na realizaci reformy, jejich cílem je zlepšit ochranu novinářů.

Zvláštní formu obtěžování představují strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti, jejichž cílem je vyvolat ochromující účinek na svobodu médií a svobodu projevu. Od zveřejnění

⁷² V souladu s doporučením Komise ze dne 16. září 2021 o bezpečnosti novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků.

zprávy z roku 2025 pomohly požadavky stanovené v právních předpisech EU a zvláštním doporučení Komise týkajícím se strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti podnítit další kroky v oblasti vnitrostátních právních předpisů, neboť právní předpisy týkající se strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti byly přijaty v [Belgii](#), na [Kypru](#), v [Estonsku](#), [Litvě](#), [Lotyšsku](#), [Finsku](#), [Francii](#), [Polsku](#), [Švédsku](#) a [Slovinsku](#). V několika dalších členských státech se právní předpisy nacházejí v různých fázích přípravy.

V [Albánii](#) se nadále vyskytovaly případy slovních a fyzických výhrůžek, pomlouvačných kampaní a využívání strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti namířených vůči novinářům. V [Černé Hoře](#) orgány pokračují v úsilí o uplatňování politiky nulové tolerance vůči násilí páchanému na novinářích, ačkoli dochází k ojedinělým případům útoků. V [Srbsku](#) se bezpečnost novinářů ještě více zhoršila, přičemž došlo k nárůstu případů fyzických útoků, výhrůžek, zastrašování a nenávistných projevů.

3.4 Další institucionální otázky týkající se systému brzd a protivah

Odolný systém brzd a protivah tvoří základ právního státu. Tím, že zajišťuje, aby veřejné orgány i nadále podléhaly účinnému dohledu a nesly odpovědnost, pomáhá zabránit koncentraci moci, chrání základní práva a zvyšuje odolnost demokracie.

Ústavní reformy a diskuse s dopadem na systém institucionálních brzd a protivah

V některých členských státech probíhají kroky k posílení ústavního systému brzd a protivah. V [Nizozemsku](#) vláda oznámila návrhy, které by soudcům umožnily přezkoumávat zákony z hlediska „klasických“ základních práv zakotvených v Ústavě. Ve [Švédsku](#) pokračují práce na legislativních změnách Ústavy, jejichž cílem je vytvořit rámec pro lepší řešení závažných krizí.

I když členský stát uplatní svou vnitrostátní pravomoc a změni svou ústavu, nesmí obcházet nutnost dodržovat základní zásady práva Unie. Na [Slovensku](#) vyvolávají určité změny Ústavy přijaté v září 2025 obavy v souvislosti se zásadou přednosti práva EU⁷³.

Inkluzivnost, kvalita a transparentnost procesu tvorby právních předpisů

Právní stát vyžaduje, aby zákony byly přijímány v rámci transparentního, odpovědného, demokratického a pluralitního procesu, který podporuje právní jistotu a kvalitu právních předpisů⁷⁴. Několik členských států podniká kroky ke zlepšení konzultací se zúčastněnými stranami v legislativním procesu. Na [Kypru](#) byly podniknuty významné kroky k posílení účasti veřejnosti na rozhodovacím procesu, mimo jiné přijetím návrhu zákona o občanské legislativní iniciativě, který občanům umožňuje navrhnout politická opatření prostřednictvím formálního mechanismu. V [Portugalsku](#) se podnikají kroky ke zvýšení transparentnosti tvorby právních předpisů, jelikož parlament zavádí nová opatření a vláda pokračuje v práci na systému „legislativní stopy“. V [Rumunsku](#) bylo dosaženo určitého dalšího pokroku v řešení častého využívání mimořádných nařízení vlády a v zajištění účinných veřejných konzultací, avšak v praxi přetrvává řada nedostatků. V [Řecku](#) se zvyšuje kvalita legislativního procesu, přetrvávají však určité problémy, mezi které patří časté legislativní změny.

V jiných členských státech však nadále přetrvávají nedostatky, pokud jde o zapojení zúčastněných stran do legislativního procesu, a v některých případech došlo dokonce ke zhoršení situace. Patří sem i obavy z nadměrného využívání mimořádných postupů. V

⁷³ Komise dne 21. listopadu 2025 zahájila řízení o nesplnění povinnosti zasláním formálního upozornění Slovensku kvůli porušení základních zásad práva EU, konkrétně zásad autonomie, přednosti, účinnosti a jednotného uplatňování práva EU.

⁷⁴ Aktualizovaný seznam kritérií právního státu Benátské komise definuje standardy týkající se procesů tvorby právních předpisů a zdůrazňuje například, že zrychlené legislativní postupy by měly být omezeny na výjimečné situace či okolnosti.

[Bulharsku](#) přetrvávají problémy s praktickým uplatňováním pravidel pro tvorbu právních předpisů a stále přetrvávají obavy ohledně kvality legislativního procesu. V [Česku](#) nadále ovlivňují kvalitu legislativního procesu zrychlené legislativní postupy, obcházení zapojení veřejnosti a meziresortního posuzování, přičemž zúčastněné strany vyjadřují obavy ohledně obcházení účasti veřejnosti na přijímání právních předpisů, které mají zásadní význam. Na [Slovensku](#) vyvolává proces tvorby právních předpisů nadále obavy z důvodu nedostatečné veřejné konzultace a zapojení zúčastněných stran a častého využívání zrychlených postupů, a to i v případě právních předpisů, které mají vysoký dopad.

V [Albánii](#) přetrvávají obavy ohledně kvality legislativního procesu, a to i ohledně důsledného uplatňování tvorby politik založené na důkazech a účinnosti veřejných konzultací. V [Severní Makedonii](#) pokračoval parlament v uplatňování svého jednacího řádu a zvýšil svou účinnost, přičemž v rámci zkráceného legislativního postupu bylo přijato značné množství zákonů. Bylo vynaloženo úsilí k odstranění nedostatků v oblasti plánování politik založeného na důkazech. V [Srbsku](#) došlo ke zhoršení právního rámce pro veřejné konzultace a jeho prosazování, a to v důsledku snížení standardů a poklesu počtu konzultací.

Významný vývoj v oblasti systému brzd a protivah u nejvyšších a ústavních soudů

Jako klíčové subjekty v rámci systému brzd a protivah přispívají ústavní soudy významně k účinnému uplatňování práva EU a k integritě právního řádu EU. Členské státy si sice zachovaly pravomoc v oblasti zřizování, složení a fungování těchto orgánů, musí však tuto pravomoc uplatňovat v souladu s právem EU a evropskými hodnotami. Ústavní soudy rovněž často vydávají rozhodnutí, která mají významný dopad na celý systém brzd a protivah.

V [Lotyšsku](#) jsou projednávány možné změny zákona o Ústavním soudu, včetně opatření k zajištění větší nezávislosti soudců Ústavního soudu.

Pokud jde o země procesu rozšíření, v [Černé Hoře](#) byli do Ústavního soudu jmenováni dva soudci, čímž se zlepšilo jeho fungování a zvýšila jeho efektivita, avšak plného obsazení soudu ještě nebylo dosaženo.

Veřejní ochránci práv, národní instituce pro lidská práva a další nezávislé orgány

Díky tomu, že národní instituce pro lidská práva⁷⁵, veřejní ochránci práv⁷⁶, orgány pro rovné zacházení⁷⁷ a další nezávislé orgány zajišťují nezávislý dohled a odpovědnost, hrají klíčovou roli při prosazování právního státu a posilování systému brzd a protivah. V některých členských státech probíhá úsilí o posílení těchto institucí. V [Česku](#) pokračuje provádění změn zákona o veřejném ochránci práv, jimiž se zřizuje národní instituce pro lidská práva. V [Chorvatsku](#) vláda zajistila účinnější plnění doporučení veřejného ochránce práv.

V ostatních členských státech se národní instituce pro lidská práva, veřejní ochránci práv a další nezávislé instituce nadále potýkají s problémy, a to i s problémy souvisejícími se zdroji. V [Portugalsku](#) byl jmenován nový veřejný ochránce práv až v červenci 2026, a to v důsledku zpoždění procesu jmenování v parlamentu. V [Estonsku](#) byly některým nezávislým orgánům přiděleny další úkoly, aniž by jim byly přiděleny dodatečné zdroje.

V [Albánii](#) byl jmenován nový veřejný ochránce práv a nový komisař pro ochranu před diskriminací, přičemž obě instituce čelí přetrvávajícímu nedostatku lidských a finančních

⁷⁵ Pařížské zásady OSN, schválené Valným shromážděním OSN v roce 1993 (rezoluce A/RES/48/134), stanoví hlavní kritéria, která musí národní instituce pro lidská práva splňovat. Národní instituce pro lidská práva jsou pravidelně akreditovány u podvýboru pro akreditaci při Globální alianci národních institucí pro lidská práva.

⁷⁶ Viz zásady Benátské komise pro ombudsmany.

⁷⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1500 a směrnice Rady (EU) 2024/1499.

zdrojů. V [Severní Makedonii](#) jmenoval parlament několik osob do nezávislých institucí, i když přetrvávají obavy ohledně výběrových řízení založených na dosažených výsledcích. V [Srbsku](#) se většina nezávislých orgánů působících v oblasti základních práv i nadále potýkala s nedostatkem zdrojů a jejich doporučení byla i nadále plněna nejednotným způsobem.

Národní instituci pro lidská práva akreditovanou v souladu s Pařížskými zásadami OSN dosud nezřídily tři členské státy. V [Rumunsku](#) se čeká na konečné rozhodnutí o akreditaci národních institucí pro lidská práva. V [Itálii](#) a na [Maltě](#) byly učiněny pouze první přípravné kroky směřující ke zřízení národní instituce pro lidská práva.

Provádění rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a vnitrostátních soudů

Od roku 2022 zahrnují kapitoly o jednotlivých zemích také informace o provádění hlavních rozsudků Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), což je důležitý ukazatel fungování právního státu. Výsledky se v jednotlivých členských státech liší. V celé EU dosud nebylo provedeno přibližně 43,9 % hlavních rozsudků ESLP týkajících se členských států za posledních deset let, což je mírné zlepšení oproti minulému roku⁷⁸.

V [Belgii](#) nadále představuje problém dodržování pravomocných rozhodnutí vnitrostátních soudů a Evropského soudu pro lidská práva ze strany veřejných orgánů. V [Řecku](#) se reformy zaměřují na odstranění průtahů správních orgánů při výkonu pravomocných rozsudků. Na [Kypru](#) nedošlo k žádnému pokroku v úsilí o odstranění právních překážek při výkonu soudních rozhodnutí.

Rámec umožňující občanskou společnost

Organizace občanské společnosti a obránci lidských práv hrají zásadní roli při ochraně a prosazování hodnot EU. Působí jako strážci hodnot, upozorňují na ohrožení právního státu, posilují demokratické principy a pomáhají zajistit, aby osoby, které vykonávají veřejnou moc, nesly odpovědnost. Komise podporuje úsilí členských států o prosazování prosperujícího občanského prostoru v rámci provádění [Strategie EU pro občanskou společnost](#) a [doporučení z roku 2023 o podpoře účasti občanů](#).

V mnoha členských státech existuje rámec, který podporuje a posiluje občanskou společnost. V několika členských státech pokračují snahy o zajištění lepšího prostředí pro organizace občanské společnosti, i když míra pokroku se liší. V [Estonsku](#) vstoupil v platnost program financování strategického partnerství organizací občanské společnosti, který zajistí pokračování tohoto důležitého zdroje financování organizací občanské společnosti a podpoří otevřený občanský prostor. Veřejné orgány ve [Francii](#) nadále podporují organizace občanské společnosti, mimo jiné prostřednictvím značných veřejných finančních prostředků, ačkoli některé organizace se i nadále při své činnosti potýkají s problémy.

V některých členských státech byla opatření, která se týkala organizací občanské společnosti, stažena nebo zrušena. V [Nizozemsku](#) zamítl Senát zákon o transparentnosti organizací občanské společnosti, který byl kritizován organizacemi občanské společnosti, charitativními organizacemi a národními institucemi pro lidská práva. V [Maďarsku](#) byla přijata ústavní změna a zákon o zrušení Úřadu pro ochranu svrchovanosti a v Národním shromáždění se již neprojednává návrh zákona „o transparentnosti veřejného života“, předložený dne 13. května 2025.

Prosperující občanský prostor vyžaduje příznivé právní, administrativní a regulační prostředí, v němž jsou organizace občanské společnosti podporovány, je posilováno jejich postavení a v němž jsou chráněny a mohou svobodně působit. Organizace občanské společnosti v řadě

⁷⁸ V roce 2025 to bylo 45,7 %. European Implementation Network (2026), písemný příspěvek.

členských států poukazovaly na omezení, jimž čelí subjekty občanské společnosti, včetně překážek v oblasti financování, pokojného shromažďování a zatěžujících požadavků na podávání zpráv⁷⁹. V [Česku](#) byly výrazně sníženy veřejné prostředky pro tuto oblast. V [Německu](#) nebyly podniknuty žádné kroky k úpravě statusu osvobození neziskových organizací od daně a organizace občanské společnosti se i nadále potýkají s problémy, pokud jde o jejich fungování a přístup k financování. V [Itálii](#) zúčastněné strany vyjádřily s ohledem na novou legislativu zaměřenou na posílení vnitřní bezpečnosti obavy ohledně vývoje situace v souvislosti s omezeními práva na protest a jejich možným dopadem na občanský prostor a uplatňování základních práv a svobod. Ačkoli byl v [Maďarsku](#) zrušen Úřad pro ochranu svrchovanosti, ještě nebyly odstraněny některé překážky bránící práci nezávislých organizací občanské společnosti.

V některých členských státech jsou jako specifický problém i nadále hlášeny negativní komentáře, fyzické a slovní útoky a politický nátlak. V [Rumunsku](#) organizace občanské společnosti hlásí nárůst omezení své činnosti. Ačkoli byly na [Slovensku](#) za protiústavní prohlášeny změny zákona o nevládních organizacích, které údajně vytvářely dodatečnou administrativní zátěž pro organizace občanské společnosti, prostředí občanské společnosti však i nadále čelí tlaku.

V [Albánii](#) mohou organizace občanské společnosti svobodně působit, nadále se však potýkají s problémy, jako je diskreditace, omezená transparentnost při tvorbě politik a omezení v oblasti finanční udržitelnosti. V [Černé Hoře](#) se orgány zavázaly sladit vnitrostátní právní předpisy s *acquis* EU v rámci zavedeného rámce pro inkluzivní legislativní procesy, nicméně přetrvávají problémy v oblasti legislativního plánování a účinnosti veřejných konzultací. V [Severní Makedonii](#) vláda pokračovala ve svých snahách o posílení spolupráce s organizacemi občanské společnosti, přičemž přetrvávají problémy související s jejich financováním. V [Srbsku](#) jsou organizace občanské společnosti vystaveny rostoucímu tlaku, útokům a zastrašování, a to i ze strany vysoce postavených úředníků, a dosud nedošlo k odsouzení v případech, kdy policie údajně použila nepřiměřenou sílu proti demonstrantům.

Vnitrostátní systém brzd a protivah při používání intruzivního sledovacího softwaru („špionážní software“)

Jakýkoli pokus o neoprávněný přístup k údajům občanů, včetně novinářů, zástupců občanské společnosti a politických oponentů, je nepřijatelný a je povinností vnitrostátních orgánů provést nezbytná vyšetřování. Avšak i v případech, kdy je používání špionážního softwaru prováděno v souladu s požadavky národní bezpečnosti a nespadá do oblasti působnosti práva EU, mají i nadále zásadní význam účinné vnitrostátní záruky, které brání zneužití a zajišťují odpovědnost. Je třeba dodržovat základní práva, včetně ochrany osobních údajů, svobody projevu, svobody přijímat a šířit informace a práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces. Pokud je špionážní software používán pro účely prosazování práva nebo je používán soukromými subjekty pro účely národní bezpečnosti, stanoví právní předpisy EU v oblasti ochrany osobních

⁷⁹ Společný příspěvek občanské společnosti k tématu občanského prostoru do výroční zprávy o právním státu 2026, s. 2. V roce 2025 snížil nástroj pro monitorování občanského prostoru Civicus hodnocení tří členských států EU z kategorie „zúžený“ na „omezený“ a jedné ze zemí procesu rozšíření, které se zpráva týká, z kategorie „omezený“ na „potlačovaný“. Nástroj pro monitorování občanského prostoru Civicus hodnotí stav občanských svobod na stupnici od 0 do 100 a podle dosaženého hodnocení řadí země do pěti kategorií, které jsou definovány takto: otevřený (81–100), zúžený (61–80), omezený (40–60), potlačovaný (21–39) a uzavřený (0–20).

údajů komplexní rámec záruk a dohledu⁸⁰. V případech, kdy se právní předpisy EU v oblasti ochrany osobních údajů neuplatňují, zůstává v platnosti Evropská úmluva o lidských právech.

Zpráva o právním státu 2026 nadále informuje o vývoji v této oblasti, přičemž obvinění z nezákonného používání špionážního softwaru staví do popředí zájmu vnitrostátní systém brzd a protivah. V [Řecku](#) pokračuje soudní přezkum určitých aspektů používání špionážního softwaru. V [Itálii](#) pokračuje vyšetřování případu špionážního softwaru Paragon, včetně identifikace osob odpovědných za používání špionážního softwaru proti italským novinářům, poté, co státní zastupitelství nezjistila žádné důkazy o operacích italských zpravodajských služeb zaměřených prostřednictvím špionážního softwaru na novináře. V [Maďarsku](#) nadále vyvolává obavy absence procesních záruk a účinného dohledu v případě utajených sledovacích opatření.

4.5 *Aspekty jednotného trhu napříč čtyřmi pilíři*

Funkční soudní systémy, účinná opatření proti korupci, právní jistota a inkluzivní právní předpisy založené na důkazech představují základní pilíře prosperující ekonomiky. Ovlivňují podnikatelské prostředí a investiční rozhodnutí, podporují hladké fungování jednotného trhu a podněcují hospodářský růst a tvorbu pracovních míst. Zpráva o právním státu 2026 navazuje na hodnocení vývoje v oblasti jednotného trhu, které bylo zahájeno ve zprávě o právním státu 2025, přičemž dále čerpá z informací od zástupců podnikatelské sféry a podrobněji se zabývá otázkami, jako je například činnost nezávislých regulačních orgánů.

Na základě údajů z průzkumu Eurobarometr, které rovněž uvádí [srovnávací přehled EU o soudnictví 2026](#), informuje každá kapitola věnovaná jednotlivým zemím o tom, jak podniky vnímají nezávislost orgánů pro zadávání veřejných zakázek a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž. Nezávislost těchto orgánů má pro fungování jednotného trhu zásadní význam. Pokud jde o orgány pro přezkum veřejných zakázek v prvním stupni, nejvyšší míru vnímané nezávislosti u těchto orgánů vykazují [Finsko](#), [Švédsko](#) a [Lucembursko](#) a nejnižší [Bulharsko](#), [Řecko](#) a [Maďarsko](#). U vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž je míra vnímané nezávislosti nejvyšší v případě [Finska](#), [Švédska](#), [Dánska](#) a [Irska](#) a nejnižší v případě [Bulharska](#), [Řecka](#) a [Maďarska](#).

Pokud jde o vnímanou účinnost ochrany investic, více než dvě třetiny dotazovaných společností vyjádřily důvěru v účinnou ochranu investic v [Dánsku](#), [Irsku](#), [Lucembursku](#), na [Maltě](#), v [Nizozemsku](#), [Rakousku](#), [Slovinsku](#), [Finsku](#) a [Švédsku](#), zatímco méně než třetina vyjádřila důvěru v účinnou ochranu investic v [Řecku](#) a [Polsku](#). Důvěru v ochranu investic vyjadřují více než dvě třetiny společností v [Albánii](#), více než polovina v [Černé Hoře](#) a [Srbsku](#) a méně než polovina v [Severní Makedonii](#).

Pokud jde o *fungování systému soudnictví*, je z hlediska jednotného trhu důležitým hlediskem dostupnost specializovaných soudů a soudců k řešení obchodních případů, včetně přeshraničních případů týkajících se vysoké hodnoty. Jak vyplývá ze Srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2026 ⁽⁸¹⁾, existují specializované obchodní soudy pouze ve čtyřech členských státech, v devíti členských státech existují pouze specializované obchodní senáty v rámci obecných soudů a v dalších čtyřech členských státech působí pouze specializovaní soudci v rámci obecných soudů. Ve zbývajících deseti členských státech existují různé kombinace předchozích tří kategorií a v jednom z nich existují všechny tři možnosti, i když na různých úrovních a pro různé případy. V [Německu](#) začaly ve více než polovině spolkových zemí

⁸⁰ Zpráva Benátské komise z roku 2024 o regulaci špionážního softwaru v souladu s principy právního státu a lidskými právy.

⁸¹ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2026, obrázek 65.

(*Länder*) působit specializované obchodní soudy a senáty. Na [Kypru](#) nadále vyvolává vážné obavy u podnikatelské veřejnosti výrazné zpoždění zahájení činnosti obchodního soudu.

Podniky těží z dostupnosti alternativních mechanismů řešení sporů, a to nejen proto, že náklady soudních řízení pro ně mohou představovat překážku. V [Itálii](#) zástupci podnikatelské sféry zdůrazňují, že mediace může účinně přispívat ke snižování počtu soudních sporů, a vyzývají k přijetí dalších opatření na podporu jejího využívání. Systém soudních poplatků u obecných soudů v [Rakousku](#) nadále představuje překážku v přístupu ke spravedlnosti, a to i pro podniky, zejména z toho důvodu, že není stanovena horní hranice soudních poplatků.

Nedostatečně efektivní soudní systémy navíc mohou narušit podnikatelské prostředí, neboť aby mohli investoři a společnosti činit informovaná investiční rozhodnutí, potřebují včasné řešení sporů. Na [Malte](#) snižují průtahy a nedostatečná efektivita soudů důvěru podnikatelů. Ačkoli se počet zaměstnanců soudů zvýšil, zúčastněné strany uvádějí, že nedostatek soudního a administrativního personálu je jedním z faktorů průtahů v soudních řízeních, což může mít dopad i na právní jistotu a hospodářskou činnost. V [Itálii](#) zúčastněné strany, včetně zástupců podnikatelské sféry, sice uznávají, že bylo dosaženo pokroku při náboru soudců a zaměstnanců správních soudů, např. prostřednictvím vyhlášení výběrových řízení na pozice stálých soudních úředníků, shodují se však na tom, že aby bylo dosaženo větší účinnosti soudnictví, je třeba vyvinout další úsilí o obsazení volných míst. V [Portugalsku](#) zúčastněné strany i nadále poukazují na nedostatky v efektivitě soudního systému, zejména na zhoršující se efektivitu správních a daňových soudů, jako na dlouhodobou překážku, pokud jde o investice a podnikatelské prostředí.

Korupce narušuje hospodářskou soutěž a podkopává důvěru ve veřejné orgány, čímž ohrožuje řádné fungování jednotného trhu a zhoršuje podmínky pro podnikání. To platí zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek, v níž řada členských států posiluje opatření zaměřená na transparentnost a integritu. [Řecko](#) zavedlo systém školení a certifikace pro úředníky zabývající se zadáváním veřejných zakázek, přijalo další zaměstnance do orgánu pro dohled nad zadáváním veřejných zakázek a zřídilo registr odborníků v oblasti zadávání veřejných zakázek s cílem zvýšit profesionalizaci, integritu a odpovědnost úředníků zapojených do zadávání veřejných zakázek. Na [Kypru](#) byla uvedena do provozu nová platforma pro elektronické zadávání veřejných zakázek, která poskytuje kompletní přehled a podporuje práci kontrolních orgánů, a tím výrazně posiluje transparentnost a odpovědnost. Ve [Slovinsku](#) pokračovalo Ministerstvo veřejné správy v provádění dvou víceletých akčních plánů v oblasti zadávání veřejných zakázek, jejichž cílem je zvýšit transparentnost a profesionalizaci a zlepšit analytické schopnosti a kapacity v oblasti elektronického zadávání veřejných zakázek. V [Rakousku](#) zavedla ministerstva odpovědná za zadávání veřejných zakázek organizační opatření i interní audity s cílem řešit rizika korupce.

Jasná a transparentní pravidla upravující **mediální** prostředí mají zásadní význam jak pro ochranu integrity našeho demokratického prostoru, tak pro podporu jednotného trhu prostřednictvím spravedlivé soutěže mezi poskytovateli mediálních služeb. Odvětví médií se potýká s hospodářskými problémy, které odrážejí širší globální trend. V tomto ohledu hrají důležitou roli transparentnost vlastnictví médií a spravedlivé a transparentní přidělování státní reklamy mediálním subjektům a transparentní systémy financování na podporu mediálního průmyslu. Základem evropského aktu o svobodě médií je skutečnost, že nezávislé mediální služby mají na jednotném trhu jedinečnou úlohu, neboť představují rychle se měnící a ekonomicky významné odvětví a zároveň plní funkci strážců veřejných zájmů. V této souvislosti tyto problémy ještě více prohloubilo několik nových událostí. V posledních letech odvětví médií čelí strukturálním výzvám, které mohou mít dopad na svobodu a pluralitu médií na celosvětové úrovni. Mezi ně patří závislost na digitálních platformách, distribuce řízená

algoritmy, klesající a nerovnoměrné příjmy z reklamy, zahraniční manipulace s informacemi a vměšování a dopad umělé inteligence. Evropský akt o svobodě médií zavádí každoroční sledování rizik a vývoje na mediálním trhu, včetně řady těchto výzev. Zajištění souladu členských států s evropským aktem o svobodě médií má zásadní význam pro zajištění růstu a udržitelnosti tohoto klíčového odvětví. V [Řecku](#) vláda zavedla opatření finanční podpory, zejména pro místní a regionální média, a v současné době se realizuje dlouhodobý plán státní podpory s cílem podpořit digitální transformaci tohoto odvětví. V [Rakousku](#) byly přijaty podrobné pokyny týkající se výkladu a uplatňování požadavků na zadávání veřejných zakázek v souvislosti se spravedlivým rozdělováním státní reklamy. V [Irsku](#) bude nový návrh zákona poskytovat legislativní rámec Mediálnímu fondu – který již podpořil tři projekty v oblasti žurnalistiky a jeden projekt digitální transformace.

Účinné **systémy brzd a protivah** zvyšují právní jistotu a předvídatelnost regulace, což podnikům umožňuje působit ve stabilním a předvídatelném prostředí. Ve [Francii](#) byl po rozsáhlých konzultacích přijat zákon, který má usnadnit činnost podniků. V [Itálii](#) podnikatelská sféra uvítala zákon přijatý v listopadu 2025, jehož cílem bylo zjednodušení regulace. V [Rumunsku](#) zůstává legislativní nepředvídatelnost, způsobená častými změnami právních předpisů a velkým počtem návrhů zákonů čekajících na projednání v parlamentu, hlavním důvodem obav podniků a organizací občanské společnosti. Na [Maltě](#) časté změny právních předpisů a *ad hoc* opatření výkonné moci i nadále ohrožují právní stabilitu a předvídatelnost, což může mít dopad na podnikatelské prostředí. Na [Kypru](#) se podniky i nadále potýkají s problémy v oblasti kvality tvorby právních předpisů a potřeby jejich zjednodušení.

4. ZÁVĚR

Letošní zpráva o právním státu potvrzuje, že každoroční cyklus právního státu i nadále představuje významný podnět k reformám ve všech členských státech, z čehož mají prospěch jak občané, tak podniky. Celkově má vývoj převážně pozitivní směr, přičemž ve všech čtyřech sledovaných oblastech došlo k výraznému zlepšení a byly dokončeny či jsou právě prováděny důležité reformy, i když situace v jednotlivých členských státech a v jednotlivých oblastech politiky zůstává nerovnoměrná a některé problémy přetrvávají. Zapojení do tohoto procesu zůstává silné, o čemž svědčí to, že u značného počtu doporučení z roku 2025 došlo k pokroku.

Komise se domnívá, že tato zpráva a její doporučení by měly hrát do budoucna důležitou roli v rámci příštího dlouhodobého rozpočtu EU a měly by přispět k zajištění účinných záruk na ochranu finančních zájmů Unie a podpořit investice a reformy, které pomáhají prosazovat a posilovat právní stát. Základními principy zprávy o právním státu, které budou i nadále určovat směr spolupráce Komise s členskými státy, jsou rovný a spravedlivý přístup k členským státům, jasné a důsledné uplatňování norem EU a proces založený na dialogu.

Komise bude i nadále v rámci každoročního cyklu úzce spolupracovat s Evropským parlamentem a Radou. Vyzývá Radu a Evropský parlament, aby na základě této zprávy pokračovaly v obecných debatách i v debatách o jednotlivých zemích. Komise je i nadále odhodlána podporovat členské státy při provádění letošních doporučení a spolupracovat se všemi příslušnými zúčastněnými stranami na ochraně a posilování základních hodnot Unie.